

[Anden næstformand]

Ernst Schmidt (FP) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om hastighedsgrænser.

(Beslutningsforslag nr. B 98).

Skriftlig fremsættelse af forslag:

Glistrup (FP):

Jeg tillader mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om ophævelse af den kommunale momsfond.

(Lovforslag nr. L 192).

Jeg skal i øvrigt henvide til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget.

Maisted (FP):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om hastighedsgrænser.

(Beslutningsforslag nr. B 98).

Jeg skal i øvrigt henvide til de bemærkninger, der ledsager forslaget.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål til ministre:

1) Til *undervisningsministeren* af:

Lilli Gyldenkilde (SF):

»Vil ministeren afkræfte påstanden om, at regeringen måske ikke vil bruge yderligere 250 mill. kr. i 1981 til forbedring af uddannelsesstøtten?«

(Spm. nr. 673).

Skriftlig begrundelse.

Påstanden er fremsat af venstres uddannelsespolitiske ordfører, hr. Bertel Haarder, som siger, at det ene regeringsparti (venstre) kun har bundet sig til de 250 mill. kr., der skal bruges i 1980. Han siger endvidere: »Hvorvidt venstre vil gå med til at bruge yderligere 250 mill. kr. i 1981, afhænger af, om det lykkes for regeringen at få dæmpet udgifterne på andre områder.« (Jfr. Information af 6. marts 1979).

Naturligvis skal ministeren ikke stå til ansvar for, hvad et folketingsmedlem siger. Men det har været en udbredt opfattelse, at de to regeringspartier – hvoraf hr. Bertel Haarder repræsenterer det ene – klart havde aftalt at bruge 250 mill. kr. i 1981 på forbedringen. Aftalen fremgår oven i købet af det lovforslag, der er fremsat om forbedring på 250 mill. kr. i 1980.

Hvis aftalen i virkeligheden går ud på, at den yderligere forbedring i 1981 skal være afhængig af udgiftsdæmpning på andre områder, er der tale om en helt ny situation, og man har i så fald ført de økonomisk hårdt trængte uddannelsessøgende groft bag lyset.

Forhåbentlig kan ministeren afkræfte hr. Bertel Haarders påstand.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Som jeg oplyste allerede i forbindelse med fremsættelsen af lovforslag nr. L 134 om Statens Uddannelsesstøtte, og som det også fremgår af de almindelige bemærkninger til dette lovforslag, så forventer jeg i folketingsåret 1979–80, altså i næste samling, at kunne fremsætte et lovforslag, der tager sigte på at udvide kredsen af støtteberettigede under Statens Uddannelsesstøtte med de 16–17-årige og med eleverne, som er inddraget under den såkaldte højskoleordning. De foreliggende økonomiske beregninger viser, at det vil koste 250 mill. kr. at gennemføre forslaget, og det er hensigten at sætte det i kraft pr. 1. august 1981.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal takke for svaret, ud fra hvilket jeg kan forstå, at der bliver tale om bevilling af 2 gange 250 mill. kr.

Når jeg har stillet spørgsmålet, er det ud fra de avispolemikker, der har været om det, og som viser, at der åbenbart har været tvivl i de to folketingsgrupper om, hvorvidt der er bevilget 250 mill. kr., om der skal forhandles yderligere, eller om det er en aftale, og jeg synes, det har været meget væsentligt for de uddannelsessøgende at få at vide, hvordan landet ligger.

En biting er så, at der åbenbart er dårlig information, og det kan man jo nok sige er et internt anliggende i de to folketingsgrupper. På den anden side er det en så vigtig sag

[Lilli Gyldenkilde]

for de uddannelsessøgende, at vi følte, vi var nødt til at tage spørgsmålet op.

Gertrud Stjernholm Nielsen (DKP):

Jeg vil gerne spørge, om undervisningsministeren udtaler sig på baggrund af punkt 19 i 20-punktsrklæringen, hvor det hedder, at støtten til unge under uddannelse vil blive forbedret gradvis fra 1980, eller om der ligger en mundtlig eller eventuelt skriftlig aftale mellem de to partier, som går ud over støtteåret 1980-81.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Mine udtalelser for et øjeblik siden skal, som jeg også sagde det, ses på baggrund af, hvad regeringen har besluttet, og bemærkningerne til lovforslaget, nemlig at man regner med i næste samling at kunne fremsætte lovforslag om de punkter, jeg nævned. Jeg kan yderligere oplyse, at der er nedsat et udvalg til at arbejde med problemet med at inddrage de 16-17-årige under uddannelsesstøtten, ligesom der for nylig er nedsat et udvalg, som skal bearbejde problemerne i forbindelse med den såkaldte højskoleordning.

Hermed sluttede spørgsmålet.

2) Til *undervisningsministeren* af:

Poulsaard (FP):

»Mener ministeren, at den seneste tids udvikling på Københavns universitet giver anledning til ændring af styrelsesloven, så universitetsrektorer fremover udnævnes på normal måde og ikke vælges af de studerende m. fl.?«

(Spm. nr. 684).

Skriftlig begrundelse.

Det er grove løjer, det, der for tiden foregår på universitetet, hvor man fra de studerendes side har sat tyveri i system. Men det er endnu mere rystende at erfare, at rektor Erik Skinhøj erklærer, at universitetet er solidarisk med disse lovbrydere.

Dog må det vel ses som en naturlig konsekvens af den besynderlige styreform, man har indført på universitetet, hvor rektoren jo skal vælges ikke af dem, der betaler hans løn, nemlig skatteyderne, repræsenteret ved

politikerne, men derimod af de studerende m. fl.

Samfundet som helhed må kunne forlange, at den eller de personer, der leder uddannelsen af de kommende magthavere i Danmark, også er i stand til at efterleve landets love.

Fremskridtspartiet er ikke enig i den fuldstændig overeksponerede studenterindflydelse på vore universiteter, og derfor har vi, som det er ministeren bekendt, fremsat et lovforslag om ændring af styrelsesloven. Det er spørgerens opfattelse, at med de tilstande, der nu råder på Københavns universitet, bør ministeren medvirke til forslaget gennemførelse.

Værktøjet er fremlagt, nu er det blot viljen, det gælder.

Poulsaard (FP):

Jeg har spurgt, om ministeren mener, at den seneste tids udvikling på Københavns universitet giver anledning til ændring af styrelsesloven, så universitetsrektorer fremover udnævnes på normal måde og ikke vælges af de studerende m. fl., og her tænker jeg på det administrative personale, rengøringspersonalet, og hvem der ellers er. Som begrundelse for spørgsmålet har jeg nævnt de grove løjer, der foregår på universitetet for øjeblikket, hvor man ligefrem har sat tyveri i system. Det er endnu mere rystende at erfare, at rektor Erik Skinhøj erklærer, at universitetet er solidarisk med disse lovbrydere, men det er jo faktisk en naturlig konsekvens af den styrelseslov, vi har gennemført. Vi begynder jo stærkt at nærme os russiske tilstande, hvor det er arbejdere, studerende osv., der skal udpege ledelsen. Det er klart, at ledelsen gerne vil genvælges, og så er den simpelt hen bare nødt til at gå ind på alle de tåbeligheder og krav, de studerende stiller. Men for samfundet er det jo fuldstændig uacceptabelt, at det er sådan. Det må være undervisningsministeren – der repræsenterer skatteborgerne, for det er jo skatteborgerne, der skal betale løn til rektorerne – som udnævner de rektorer og professorer, der skal være på universiteterne.

Men den situation, vi står i, kunne have været undgået, for fremskridtspartiet har jo allerede den 6. december 1978 fremsat et lovforslag, nemlig forslag til lov om forbedring af styrelsen af universiteter m. v. (lovforslag

[Poulsgaard]

nr. L 98), i hvis pkt. 2 vi foreslår styrelseslovens § 15 affattet således:

»Rektor og prorektor udnævnes af undervisningsministeren, rektor for 3 år ad gangen, prorektor for 2 år.«

Nu vil jeg gerne høre, om ministeren vil bruge den indflydelse via folketingets uddannelsesudvalg, ministeren har, sådan at vi kan få det lovforslag vedtaget. Værktøjet ligger der. Det er bare viljen, det skorter på, og den håber jeg ministeren er i besiddelse af.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Hvis hr. Poulsgaard med udtrykket »at rektorerne fremover skal udnævnes på normal måde« mener, om jeg er sindet at lave en ændring i universiteternes styrelseslov, må jeg svare et klart nej. Jeg mener ikke, at den seneste tids udvikling på Københavns universitet giver anledning til ændringer i styrelsesloven, således at universitetsrektorer for fremtiden ikke skulle vælges på ganske normal manér af de studerende og vel at mærke også af de ansatte.

Spørgsmålet er jo begrundet med nogle udtalelser, rektor Skinhøj ved Københavns universitet er citeret for i dagspressen i forbindelse med nogle studenteraktiviteter. Efter rektor Skinhøjs oplysning til ministeriet og i øvrigt også til pressen er forholdet imidlertid det, at hans udtalelser er blevet fejl citeret og sætninger revet ud af deres sammenhæng. Rektor Skinhøj har understreget, at han på intet tidspunkt har blandet sig i, endsige solidariseret sig med de aktionsformer, nogle studenter har anvendt for nylig. Dermed vil jeg betragte baggrunden for spørgsmålet som bortfaldet.

I øvrigt vil jeg tilføje, at der efter min mening under alle omstændigheder er meget gode grunde til at bevare universiteternes selvstyre, herunder også deres ret til at vælge rektoren for 3-årige perioder ad gangen. Så når hr. Poulsgaard slutter med at sige, at redskabet er til stede, nu er det spørgsmålet om viljen, kan jeg klart sige, at viljen heller ikke er til stede.

Poulsgaard (FP):

Ja, det er det sædvanlige: der er ikke ret meget at sige tak for til en socialdemokratisk minister. Jeg havde heller ikke regnet med det. Jeg ved ikke, om det var klogt af mig,

men det ville nok have været klogt af ministeren, om man ville lytte lidt mere end bare at affærdige med at sige, rektor skal vælges på normal måde. Hvor længe har denne »normal måde« eksisteret? Det er den ene ting. Den anden er, at det simpelt hen er fantastisk, at det efterhånden er sådan, at hver gang man stiller et spørgsmål til en socialdemokratisk minister, bliver alle disse ministre fejl citeret. Jeg indrømmer da, at når man kender pressen, ved man, at der forekommer fejl citater, men i sidste uge var det kontorchefen i arbejdsministeriet, der var blevet fejl citeret, og der var også en fra DSB, der blev fejl citeret. De er altid fejl citeret. Den situation, vi står i, er jo simpelt hen den, Søren Krarup så rigtig beskriver i sin bog »Den politiske syge«. Det er jo den, der hærger som en pest på vore universiteter. Det kan vel ikke være sådan, at det er dem, som kun nyder, der skal bestemme det hele; de, der skal yde noget, nemlig skatteborgerne repræsenterer ved dette folketing og ministeren, må vel også have lidt at skulle have sagt. Hvis ministeren bliver ved med at tage så let på det, der sker, bliver universiteterne simpelt hen udklækningsanstalter for en politisk holdning, og det er altså ikke det, vi i fremskridtspartiet ønsker vore universiteter skal udvikle sig til, men det ønsker ministeren åbenbart. Det må vi så tage til efterretning.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Jeg forstår, at hr. Poulsgaard har meget at klandre socialdemokratiske ministre for, og jeg skal ikke skjule, at det ikke er mig ukært, at hr. Poulsgaard har meget at klandre mig og mine kolleger for, men jeg må dog sige, at jeg kan næppe skulle påtage mig ansvaret for, at pressen har fejl citeret udtalelser fra Københavns universitets rektor.

Hermed sluttede spørgsmålet.

3) Til handelsministeren af:

Kaj Hansen (DKP):

»Vil ministeren drage omsorg for, at Dansk Olie & Naturgas A/S omgående sættes i stand til at begynde en olieimport fra OPEC-landene?«

(Spm. nr. 674).

Skriftlig begrundelse.

[Kaj Hansen]

En statslig import af olie kan forhindre, at de store olieselskaber udnytter situationen på oliemarkedet til at presse oliepriserne yderligere i vejret.

Kaj Hansen (DKP):

Inden ministeren svarer, vil jeg uddybe min skriftlige begrundelse for spørgsmålet. Nu har handelsministeren jo gennemført nogle restriktioner med hensyn til fartgrænser for at spare benzin. Jeg tror, at det ud fra en energimæssig betragtning er nogle ret så tvivlsomme restriktioner, men lad det nu ligge; derimod kunne ministeren på andre områder yde en virkningsfuld indsats nu for at modvirke prisstigningerne på olieprodukter og for at modvirke spekulation på det internationale oliemarked, som rammer Danmark. Vi har jo selskabet Dansk Olie & Naturgas A/S, som er et statsligt selskab, og det er ikke nogen tilfældighed, at der i navnet også forekommer ordet olie. Det er netop med henblik på, at dette statslige selskab også kan importere olieprodukter. Der er vi i og for sig nu i den gunstige situation, at nogle OPEC-lande i særdeleshed har udtalt ønske om at gennemføre nogle statslige handelsaftaler angående olien. Så vidt jeg kan se, skulle Dansk Olie & Naturgas A/S omgående kunne gå i gang med en import af olie fra OPEC-lande. Der skulle være bundet 200-300 mill. kr. på den konto, og det er altså et spørgsmål, om handelsministeren vil frigive disse penge, og om han samtidig vil henstille til DONG at prøve på at lave kontrakter om en statslig olieimport.

Ministeren kunne gå videre, idet der ikke behøver være nogen begrænsning på 200-300 mill. kr. - dette beløb kunne jo forøges. Jeg er ganske sikker på, at det både ville have en meget gavnlig indflydelse på oliesituationen her i landet og en prisdæmpende indflydelse. Jeg vil gerne spørge, om ministeren snarest vil få iværksat en sådan olieimport.

Handelsministeren (Arne Christiansen):

Den store difference, der hurtigt efter Iranproduktionens standning opstod mellem OPEC-prisen og spotprisen i fri handel - OPECs pris var 13¼ dollar, og spotprisen er nu 20-24 dollar pr. tønde - har jo skabt uvilje i de olieproducerende lande, som selvsagt ikke ser nogen grund til, at den herved op-

ståede fortjeneste skal gå i lommerne på de olieselskaber, som har direkte købsaftaler med de olieproducerende lande.

Den 26. marts mødes OPEC-landene for at diskutere, hvilken politik de skal forfølge for at bekæmpe oliehandelsgevinster ved spotsalg. Der er i den forbindelse, som også hr. Kaj Hansen pegede på, givet udtryk for, at salg til statslige selskaber i forbrugerlandene kunne være en udvej. DONG, altså Dansk Olie & Naturgas, har da også i den seneste tid modtaget tilbud gennem mæglere om leverancer af råolie. Køb af råolie gennem DONG ville forudsætte et samarbejde med de danske raffinaderier og i øvrigt bero på, at tilbuddene svarer til de råoliekvaliteter, som disse kan behandle.

En vidtgående overflytning af råoliesalget fra de internationale olieselskaber til nationale, statslige selskaber må ud fra et forsyningssikkerhedssynspunkt betragtes med bekyrning. Den fleksibilitet, som de internationale selskaber repræsenterer med hensyn til dirigering af oliestrømmene på trods af lokale produktionsforstyrrelser, kunne gå tabt, hvis nationale selskaber skulle overtage indkøbsfunktionen, idet vi da må forvente, at de alene ville varetage den nationale forsynings interesse. Det af det internationale energigentur opbyggede krisefordelingssystem, der bygger på det hidtidige salgsmønster, kan i en sådan situation komme til at operere mindre effektivt.

Hovedtanken bag en overflytning af råoliesalget til statsselskaber er tilsyneladende at udsulte det såkaldte spotmarked, altså f. eks. Rotterdammarkedet, en fremgangsmåde, som i sig selv ville indebære en stivnen af den internationale oliehandel med særlige risikomomenter for de lande, som traditionelt har en betydelig import via dette marked, hvad enten det nu drejer sig om råolie, eller det drejer sig om produkter. Danmark, Sverige og Tyskland er typiske repræsentanter for denne landegruppe.

En påstand om, at der kan skaffes styr på oliepriserne ved at kvæle spotmarkedet, forekommer lidet troværdig. Så længe der ikke er balance mellem efterspørgsel og udbud af olie, vil priserne stige, hvad enten omsætningen formidles ad de sædvanlige kanaler eller via statslige selskaber. De stedfundne voldsomme prisstigninger på det marginale spotmarked er et udtryk for olie-

[Handelsministeren]

forbrugets meget ringe følsomhed over for priserne, i hvert fald på kort sigt.

Kun gennem foranstaltninger til nedbringelse af olieforbruget kan der forventes opnået en effektiv stabilisering af oliepriserne, hvorfor en forbrugsnedgang må og skal gennemføres meget hurtigt. Men jeg kan sige til hr. Kaj Hansen, at regeringen i den kommende tid vil følge udviklingen i oliehandelsmønstret. Såfremt statsligt engagement får vid udbredelse, kan det blive nødvendigt at lade DONG foretage køb af råolie for at varetage danske forsyningsinteresser.

Kaj Hansen (DKP):

Det er klart, at spotmarkedet spiller en stor rolle med hensyn til prisdannelsen, men det udelukker jo ikke, at også de multinationale olieselskaber er ganske gesvindte til at deltage i denne spekulation. Jeg forstår i og for sig ikke, hvorfor Danmark skulle være så tilbageholdende i denne sag. Ifølge Financial Times skulle det ligge sådan, at det statslige italienske olieselskab, ENI, har været i Teheran at forhandle køb af olie. Det skulle også ligge sådan, at det franske statslige selskab er interesseret og agter at prøve på at få en aftale i stand. Jeg synes også, ministeren kunne lægge lidt perspektiv for dagen i denne sag, idet det nok og forhåbentlig går sådan, at vi får en selvstændig dansk olieledning fra Nordsøen og til Danmark, og da det bliver DONG, der skal formidle den olie, vi får igennem denne rørledning, var det da udmærket netop nu, inden den olieledning bliver bygget, at netop DONG igennem en olieimport faktisk begynder at opbygge det forbrugernet, som skal aftage olien.

Så vil jeg gerne sige noget med hensyn til raffinaderierne. Indtil vi får et statsligt raffinaderi, vil jeg mene, det vil være særdeles rigtigt også i forbindelse med en dansk olieledning fra Nordsøen at udnytte den ledige kapacitet, det er oplyst over for mig der er på de raffinaderier, vi har i landet. Hvorfor skulle vi ikke udnytte denne kapacitet netop ved at sætte en sådan olieimport i gang?

Handelsministeren (Arne Christiansen):

Jeg kan sige til hr. Kaj Hansen, at Italien og Frankrig, som altså er i forhandling, jo står i en anden situation end de lande, som

jeg nævnte indledende, nemlig dels os selv, dels Sverige og Tyskland.

Hvad angår olieledningen, skal jeg ikke foregribe nogen eventuel fremtidig beslutning, men jeg kan sige, at sidst DONG var i billedet som indkøber af olie, kostede det adskillige millioner kroner. Så vidt jeg erindr, var det oppe på 20 mill. kr.

Ib Nørlund (DKP):

Hvis jeg hørte ministeren ret, sagde han, at problemerne kun kunne løses ved, at det almindelige olieforbrug blev sat ned i verdensmålestok. Det kan da vist ikke helt passe, for der er jo ikke sket nogen samlet nedskæring af produktionen. Det er jo et spørgsmål om, at formidlingen gennem de store oliemonopoler har opnået begrænsninger. Når ministeren påkalder en større elasticitet i systemet, må det da netop betyde, at man viser sig elastisk i denne situation og benytter muligheder, som viser sig, ved at gå uden om disse monopoler, og derved også opnå en anden situation end tidligere, nemlig lavere indkøbspriser.

Handelsministeren (Arne Christiansen):

Baggrunden for min udtalelse om, at det er nødvendigt at bringe olieforbruget ned, er simpelt hen den henvendelse, som Saudi-Arabien har rettet til de 20 vestlige industrilande, der er samlet i Det internationale Energiagentur, idet først og fremmest Saudi-Arabien, men også andre OPEC-lande har tilkendegivet, at de ikke fortsat kan kompensere for de svigtende tilførsler fra Iran, medmindre de industrialiserede lande selv viser vilje til og bestræber sig på at bære en del af den underforsyning, der er.

Hermed sluttede spørgsmålet.

4) Til *handelsministeren* af:

Poul Schlüter (KF):

»Vil ministeren sørge for offentliggørelse af Nordisk Ministerråds rapport om konkurrenceforholdene i de nordiske lande og de konkurrenceforvridende virkninger af statslig støtte til erhvervsvirksomheder samt tekniske handelshindringer i Norden?«

(Spm. nr. 681).

Skriftlig begrundelse.

[Poul Schlüter]

Der foreligger en omfattende rapport, som beskriver indgreb i den nordiske frie samhandel i form af statslig støtte, tekniske handelshindringer o. lign. Rapporten er udarbejdet på grundlag af en beslutning i 1977 i Nordisk Ministerråd. Under min deltagelse i Nordisk Råds netop afholdte session i Stockholm har jeg gjort gældende, at det er ganske urimeligt, at en sådan rapport tilsigtes hemmeligholdt.

Statslige støtteordninger og øvrige handelshindringer er jo forsøg på at eksportere arbejdsløsheden og øvrige økonomiske vanskeligheder til nabolandene. Det ville efter min opfattelse betyde meget for, at virksomheder i de nordiske lande kan betragte hele Norden som hjemmemarked, at eksisterende subsidier og handelshindringer bliver afviklet. Det vil bidrage til en aktiv og ekspansiv erhvervsopbygning i de nordiske lande, dersom fuld frihandel mellem de nordiske lande opstilles som et mål, man hurtigt kan nærme sig.

Derfor er det vigtigt, at politikerne og offentligheden og erhvervslivet får fuldt kendskab til, hvad der findes af restriktioner og støtteforanstaltninger, som hindrer fri konkurrence.

Jeg finder det helt uacceptabelt i vore dage, at der kan udarbejdes omfattende rapporter, som hemmeligholdes. Det er ganske givet netop i dansk interesse, at tingene kommer frem i lyset, og jeg opfordrer derfor handelsministeren til at sørge for, at rapporten bliver stillet til rådighed for erhvervslivet, folketinget og offentligheden.

Poul Schlüter (KF):

Inden for Norden anvender staterne et tocifret milliardbeløb årligt i form af statsstøtte til en lang række brancher og erhvervsorganisationer. Jeg kan roligt sige, at Danmark er den mindste af de fem syndere. Derfor er Danmark også mest af alle interesseret i træk, som kan føre til friere konkurrence og friere handel.

Der er ikke virkelig fri handel i Norden, når man statssubventionerer på en sådan måde. Derfor synes jeg også, det er godt, at Nordisk Ministerråd har ladet udarbejde en rapport over disse konkurrenceforvridende forhold, både tekniske handelshindringer og de store statsstøttebeløb.

Jeg har forstået, at rapporten for længst foreligger, men at den ikke er offentliggjort, og det beder jeg om at den må blive, så folketinget, erhvervslivet og offentligheden i Danmark bedre kan arbejde for at få etableret mere frihandel i de nordiske lande.

Jeg mener heller slet ikke, det er holdbart i vore dage, at man udarbejder store rapporter og så hemmeligholder dem. Det er en gammeldags arbejdsmetode, som vi må væk fra, og derfor har jeg rettet min opfordring til handelsministeren om at sørge for, at offentligheden får adgang til at blive bekendt med indholdet i Nordisk Ministerråds rapport.

Handelsministeren (Arne Christiansen):

Jeg er glad for, at hr. Poul Schlüter har stillet dette spørgsmål, for det giver mig anledning til at rydde nogle misforståelser af vejen omkring denne rapport.

Som hr. Poul Schlüter sagde, er Danmarks interesse klar, når det gælder subventionering af erhvervslivet. Vi har i de internationale organisationer arbejdet stærkt på at få bremset den stigende anvendelse af subsidier til erhvervslivet, og i 1977 anmodede vi Nordisk Ministerråd om, at der blev udarbejdet en oversigt over de eksisterende støtteordninger i de nordiske lande. De øvrige lande mente, at ordningerne måtte ses i en større sammenhæng, hvorfor den rapport, der blev resultatet af arbejdet, blev væsentlig bredere og mere omfattende, end vi fra dansk side havde foreslået. Jeg skal lige her indskyde, at rapporten ikke, som det er nævnt i den skriftlige begrundelse for spørgsmålet, omhandler tekniske handelshindringer.

At et udredningsarbejde var i gang, har været almindeligt kendt, og jeg kan sige, at i den pressemeddelelse, der blev udsendt efter Ministerrådsmedet den 1. november 1978, hvor rapporten blev modtaget, blev den omtalt, ligesom rapportens sidste resumerende kapitel blev vedlagt pressemeddelelsen. Men det er tilsyneladende foregået i stilhed og uden nogen opmærksomhed i de respektive lande.

Generalsekretæren for Nordisk Ministerråd har den 27. februar oversendt rapporten til Nordisk Råds økonomiske udvalg, hvor hr. Poul Schlüter jo er medlem. Rapporten har derfor ingenlunde været forsøgt hemmeligholdt, det vil jeg gerne understrege.

[Handelsministeren]

Det, der formentlig har givet anledning til den misforståelse, at rapporten skulle være hemmelig, er Ministerrådets beslutning om, at man ikke ville trykke og udgive rapporten i den nordiske udredningsserie. Begrundelsen herfor var, at rapporten består af nationale bidrag, som ikke er helt ensartede og ikke giver de samme oplysninger for alle landene. Ministerrådet ønskede ikke ud over det ret betydelige arbejde, der allerede var anvendt på rapportens udarbejdelse, at anvende de yderligere ressourcer, som ville være nødvendige for at omarbejde de nationale bidrag, sikre, at de anførte tal var sammenlignelige, samt undersøge, om alle relevante oplysninger var medtaget, hvilket ville have været nødvendigt, såfremt rapporten skulle offentliggøres.

Vi kan selvfølgelig ikke fra dansk side foretage en egentlig offentliggørelse i strid med Ministerrådets beslutning, så meget mindre som vi var enige i, at rapportens karakter ikke er sådan, at den egner sig hertil. Den er jo i den skikkelse, den har, tænkt anvendt som et arbejdsmateriale, en slags håndbog for særligt interesserede, og som sådan indeholder den en række nyttige oplysninger.

Jeg kan sige, at siden Ministerrådets møde den 1. november sidste år har vi fra handelsministeriet udleveret rapporten til interesserede, der har bedt om at få den, fordi der ikke er nogen hemmeligheder i den, og foranlediget af, skal vi sige de spørgsmål, der er rejst efter Nordisk Råds møde, har jeg også draget omsorg for, at den er tilstillet folketingets erhvervsudvalg. Jeg kan sige, at jeg står lidt i en balancesituation: kan vi overtræde en beslutning i Ministerrådet om ikke at offentliggøre den i almindelighed? Den anden side af sagen er, hvor mange penge vi skal ofre på en mangfoldiggørelse for at dække behovet. Det er en ret så tyk rapport. Men hidtil har vi altså dækket behovet.

Poul Schlüter (KF):

Jeg forstår ministeren således, at der i og for sig var truffet en beslutning i Nordisk Ministerråd om, at rapporten skulle være hemmelig, men nu kommer tingene i skred, og det er jeg glad for.

Under Nordisk Råds nylige session i Stockholm bad jeg formanden for økonomisk udvalg, fhv. minister Feldt, om at bede

Ministerrådets generalsekretær sørge for fremsendelse af rapporten til det økonomiske udvalgs medlemmer. Så var vi så vidt. Og nu forstår jeg, at folketingets erhvervsudvalg også har rapporten til rådighed. Så er vi endnu længere. Jeg forstår også, at ministeren er klar til at udlevere rapporten til alle, som har en særlig interesse deri, og så er vi fremme ved målet. Hjertelig tak.

Handelsministeren (Arne Christiansen):

Blot denne lille tilføjelse. Vi har udleveret rapporten til dem, der har bedt om den, lige siden den 1. november.

Hermed sluttede spørgsmålet.

5) Til *handelsministeren* af:

Dohrmann (FP):

»Vil ministeren udsætte afgørelsen om en nedsættelse af hastighedsgrænserne, indtil folketinget har haft lejlighed til at behandle fremskridtspartiets forslag til folketingsbeslutning om dette emne, som er indleveret 9. marts, idet det anses for usandsynligt, at et flertal i folketinget efter at have haft tid til at sætte sig ind i sagen kan tilslutte sig et så uigennemtænkt og tåbeligt forslag, som en yderligere nedsættelse af hastighedsgrænserne er?«

(Spm. nr. 689).

Dohrmann (FP):

For mig er der ingen tvivl om, at den sidste tids debat og prisforhøjelser har bevirket, at folk frivilligt sparer på energien alle de steder, hvor de har mulighed for det. Derfor virker det helt besynderligt, at handelsministeren nu kommer med sit egotrip om, at hastighederne skal nedsættes. Handelsministeren har foranlediget, at fra i morgen skal hastighederne på motorveje sættes ned fra 110 km til 100 km og på almindelige landeveje fra 90 km til 80 km.

At komme med et sådant forslag på trods af alle de folk, der virkelig har forstand på den slags ting, som har sat sig ind i sagerne, og som har udtalt sig om, at det ikke hjælper et hak, synes jeg er meget, meget forkert. Man advarer imod, at bilerne bliver ødelagt. De er ikke bygget til de hastigheder. Folk kommer i tvivl om, hvorvidt de skal køre i tredje eller i fjerde gear. Det er den ene ting.

[Dohrmann]

Der er også en hel række følgevirkninger. Vi ser rundt om på vejene, at dér står der en masse skilte, som er sat op så sent som sidste sommer. På nogle af dem står der: maks. 90 km, og på andre står der: kører du for hurtigt nu? osv. Der står i tusindvis af den slags skilte, og de skal altså pilles ned. Det er en udgift. Og hvis det ellers er ministerens hensigt, at folk skal være klar over, at de ikke overtræder forbuddet, skal der sættes nogle nye op. Det koster også penge.

Vi ved, at turistbureauer, hoteller og udlejningsfirmaer har ladet trykke en hel masse brochurer og andre ting, som de har delt ud i titusindvis til turister med henblik på den kommende sæson. Meget af det er sendt ud, men andet skal destrueres, og det vil også koste en masse penge. Derfor tror jeg alt i alt, man må sige, at det, ministeren her har fået godkendt i energiudvalget, vil komme til at koste betydelig større ressourcer end det, som vel oprindeligt var hensigten.

Jeg har stillet det spørgsmål, om ministeren i det mindste ikke vil udsætte dette, indtil folketinget har haft lejlighed til at tage stilling til det, og jeg anmoder derfor handelsministeren om, at han udsætter den efter min mening forrykte beslutning, indtil folkettinget virkelig har vist, at det enten er enig eller uenigt med ministeren.

Handelsministeren (Arne Christiansen):

Til hr. Dohrmanns spørgsmål kan jeg sige, at nedsættelsen af hastighedsgrænserne er et led i en gruppe af foranstaltninger, som regeringen har besluttet at gennemføre med henblik på at tilpasse forbruget til den nedsættelse af olieforsyningerne, som ligger bag 20 landes enige beslutning i IEA, nemlig om at nedsætte deres samlede olieefterspørgsel med 2 mill. tønder pr. dag, det svarer til ca. 100 mill. t på årsbasis, eller 5 pct. af forbruget. Det har været hensigten at fordele denne nedsættelse ligeligt mellem landene.

Nedsættelsen af hastighedsgrænsen med 10 km/timen på motorveje og på landeveje må ligesom de øvrige af regeringens planlagte foranstaltninger siges at være af relativt mild karakter og vil ikke ramme enkelte grupper, sådan som andre og strengere restriktioner nemt kunne komme til at gøre.

Jeg kan sige, at besparelsen uagtet den tvivl, som hr. Dohrmann rejste om den, an-

slås at ville andrage op imod 3 pct. af benzinforbruget, hvilket svarer til ½ pct. af de 5 pct., vi skal spare, og jeg kan oplyse, at bekendtgørelsen herom er udsendt og træder i kraft i morgen, den 15. marts.

Voigt (FP):

Jeg lagde mærke til, at handelsministeren ikke tilbageviste det, som hr. Dohrmann sagde om de ekspertudsagn, der var kommet. Jeg vil i den forbindelse gerne stille det til-lægsspørgsmål til handelsministeren, om han er enig i de brancheudtalelser, der er kommet bl.a. fra direktør Haahr, som til Fyns Tidendes den 10. marts siger, at det er idiotisk at sænke fartgrænserne for biler for at spare ½ pct. af Danmarks energiforbrug. Han siger endvidere, at det helt groteske ved restriktionen er, at vi ikke mangler benzin, tværtimod. Restriktionen er fuldstændig overflødig. Hvis man har den mindste smule indsigt i olie-fremstilling, ved man nemlig, at produktion af fyringsolie automatisk giver benzin som biprodukt, og produktionen af brændselolie har været meget stor i vinter i hele Europa og i Japan, tilføjer Ole Haahr. Vi har rigelig benzin, siger han, og hvis vi ikke får bilisterne ud på vejene, kan man ikke huse benzinslagrene; derved hæmmes hele produktionen af olie i øvrigt. Og så slutter han med at sige, at fartgrænserne er noget pjat, gennemført kun for at vise, at man gør noget, og selvfølgelig gør man så det forkerte.

Dette vil jeg gerne have ministerens vurdering af, og jeg vil også gerne høre, om ministeren ikke havde fundet det mere formålstjenligt at lave en oplysningskampagne, en vejledningskampagne, fremfor hele tiden at lave restriktioner og forbud. F. eks. kunne man have fulgt, hvad FDMs blad Motor fra den 10. marts har skrevet på side 34-39. Man påpeger, at ved at give nogle oplysninger om, hvordan man skal behandle sin bil både ved kørsel og med vedligeholdelse, vil man kunne spare 10-30 pct. Havde det ikke været en bedre vej at gå fremfor dette irritationsmoment, der nu er kranget ned over befolkningen?

Annelise Gotfredsen (KF):

Det konservative folkeparti har ofte tilkendegivet og gør det også ved denne lejlighed, at vi er meget enige i, at der skal foretages

[Annelise Gotfredsen]

fornuftige spareforanstaltninger. Vi er også enige i, at det er meget vigtigt at opbygge en psykologisk baggrund for sådanne spareforanstaltninger for at få befolkningens forståelse for, at der skal spares.

Der er allerede anført mange betænkeligheder ved de fartbegrænsninger, der nu træder i kraft, og jeg vil også pege på de store ulemper ved en nedskæring af butiksbelysningen i forhold til den også her meget ringe besparelseeffekt.

Jeg vil derfor spørge, om ministeren i lyset af disse betænkeligheder, hvor man i høj grad må frygte, at befolkningens sparevilje forflygtiges ved uforståelige og ineffektive foranstaltninger med den store risiko, der er for, at folk så også mister forståelsen for rimelige og fremfor alt frivillige ordninger, ikke endnu en gang vil overveje, om ikke der er begået en fejltagelse – det er da en ærlig sag – og så tilbagekalde de pågældende bekendtgørelser.

Dorhmann (FP):

Jeg kan fortsætte, hvor den sidste taler slap, for det drejer sig nemlig om det med forståelsen. Alle de, som har forstand på de dele, siger, at det hjælper ikke et hak, og så nytter det ikke noget, at ministeren sidder her i sit glasbur og siger: jo, nu skal vi spare på energien, det har vi vedtaget dernede. Ja men det er i orden. Vi vil alle sammen gerne spare på energien, men jeg sætter bare et stort, stort spørgsmålstegn ved, om det er en fornuftig beslutning. Det er der også andre der gør. Vi har set, at motormedarbejdere fra Jyllands-Posten har lavet nogle undersøgelser, som viser, at det vil betyde ½ l om året pr. bilist. Vi har set, at nogle journalister fra Berlingske Tidende også har lavet en undersøgelse, som viste, at der faktisk ingenting var at spare. Ekstra Bladet skriver, at det er nonsens og bluff, og endelig er der nogle fra Teknologisk Institut, som også har udtalt sig imod det rimelige i at gennemføre dette.

Jeg ved ikke, om ministeren vil kalde alle disse folk, man kan godt sige upolitiske medarbejdere, for energifrådere, om han ikke mener, at de også tænker på samfundet. Jeg tror, det er lidt for længe siden, ministeren har været uden for stenbroen herinde, hvor busserne kører hvert eneste kvarter. Hvis det virkelig var sådan, at vi kunne se, det var en

fornuftig foranstaltning, o. k., så sparede vi. Men når dette ikke sparer noget som helst, er det en foranstaltning, som er med til at nedbryde respekten for det, vi kan blive tvunget til på et eller andet tidspunkt i en anden retning.

Nu har jeg lige set på næste ugeplan, at vores forslag kommer til behandling den 22. marts, altså næste torsdag. Jeg synes ikke, at ministeren skal være så diktatorisk, at han ikke vil acceptere, at folketinget i det mindste får lejlighed til at udtale sig om, hvorvidt det synes, det er fornuftigt, eller det er mindre klogt.

Handelsministeren (Arne Christiansen):

Til hr. Voigt må jeg sige, at jeg selvfølgelig ikke kan dele direktør Haahrs synspunkter, og jeg må gøre opmærksom på, at det er ikke et spørgsmål om mangel på benzin eller ikke mangel på benzin. Det er et spørgsmål om, at der skal spares energi, der skal spares olie, og dette er altså et led i bestræbelserne.

Med hensyn til informationen kan jeg sige, at der kommer en generel oplysningskampagne om disse problemer.

Til fru Annelise Gotfredsen, der frygter, at spareviljen forflygtiges, kan jeg sige, at det er selvfølgelig ting, som man kan gøre til genstand for individuelle vurderinger. Jeg blev opfordret til at trække bekendtgørelsen tilbage. Det lå i mit svar til hr. Dorhmann, at den er udsendt og træder i kraft i morgen, men jeg kan da føje til, at det er helt klart, at virkningerne af disse foranstaltninger naturligvis vil blive fulgt nøje.

Det fører mig så videre til hr. Dohrmanns sidste indlæg. Man kan jo trække lige så mange eksperter, det skal være, frem fra den ene side eller fra den anden side, til at vurdere disse ting. Jeg kan bare føje til, at det er jo ikke en beslutning, jeg trækker op af en høj hat, men en, jeg er kommet til efter en grundig rådslagning. Det er ikke diktatorisk. I henhold til bemyndigelsesloven kan det kun ske med tilslutning fra folketingets energiudvalg, og det er sket.

Hermed sluttede spørgsmålet.

6) Til *socialministeren* af:

Inger Stilling Pedersen (KrF):

[Inger Stilling Pedersen]

»Hvilke initiativer vil ministeren tage, for at børn får større mulighed for at blive i deres hjem fremfor at skulle tilbringe hele dagen i en daginstitution?«

(Spm. nr. 687).

Skriftlig begrundelse.

Medens man på ældreområdet målbevidst arbejder for, at ældre kan blive i deres egne hjem, så synes tendensen, når det gælder børn, at gå den modsatte vej. Her skal det offentlige overtage en større og større del af pasningen, og børn får mindre mulighed for at blive i deres eget hjem og være sammen med forældrene. Det kan ikke være en udvikling, som er til gavn for børnene.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

At vi kommer frem med spørgsmålet om, hvorvidt børnene skal være på institution, eller de skal være hjemme, nu, hænger sammen med, at vi netop nu får udbygningsplanerne for kommunerne for de næste år. Der er vel ingen, der er i tvivl om efter det, der har været skrevet, og det, der diskuteres, at når det gælder f.eks. ældreområdet, sættes alle kræfter nu ind på, at ældre skal blive i deres eget hjem så længe som overhovedet muligt, og det synes der at være bred enighed om.

Men når det gælder børnene, synes udviklingen at gå den stik modsatte vej, her gælder det om at få børnene væk fra hjemmet, og det resulterer i, at man nødvendigvis må udbygge de daginstitutioner, der findes i kommunerne. Spørgsmålet er så bare, om det nu er nogle rigtige investeringer, man foretager, om man ikke om nogle år måske finder ud af, at det alligevel var forkert, og så står man dér og skal til at lave det hele om.

En anden ting er, at man også i de planer kan se, at når det f.eks. gælder den kommunale dagpleje, er tendensen vigende, og vi er ikke i tvivl om, at om en vis tid vil man simpelt hen kræve, at denne dagpleje bliver afløst af f.eks. vuggestuer.

Fra kristeligt folkepartis side er vi meget, meget betænkelige ved denne udvikling og finder, den er fuldstændig forkert. Det kan ikke være rimeligt, at det er den vej, vi skal gå. Vi må også have noget at vide om, hvor meget denne udbygning vil komme til at koste, og om man har tænkt sig, at også de

hjemmearbejdende, der selv passer deres børn helt eller delvis, skal have del i disse investeringer. Hvis man kommer med forslag om, at der også skal gøres noget her, får man at vide, at det er der ikke råd til på grund af provenutab og meget andet. Men åbenbart betyder det ikke noget, når det gælder udbygning. Derfor vil jeg gerne have at vide, om ministeren agter at komme med nogle initiativer i modsat retning.

Socialministeren (Erling Jensen):

Spørgeren har både i sin skriftlige begrundelse og nu mundtligt trukket en parallel til ældreområdet og henvist til, at man dér målbevidst arbejder for, at ældre kan blive i deres eget hjem. Det er rigtigt, og nøjagtig samme sigte finder man, når der er tale om hjælpeforanstaltninger for børn og unge, idet de sociale udvalgs indsats på dette område først og fremmest består i en støtte til forældrene med hensyn til børnenes opdragelse og pleje i deres eget hjem.

Ophold i en daginstitution må ses som et led i denne støtte til forældrene, idet et sådant ophold er et tilbud – og jeg understreger et tilbud – som forældrene kan benytte sig af for at give børnene mulighed for et supplement til hjemmet. Der er altså ikke tale om, at det offentlige, som spørgeren antyder i sin begrundelse, overtager en større og større del af pasningen på bekostning af barnets samvær med forældrene, men der er tale om, at tilbuddet om daginstitutionsoophold med socialpædagogisk formål i takt med kommunernes udbygning af disse pladser foretrækkes af stadig flere forældre som et værdifuldt supplement til hjemmet.

Må jeg så ikke have lov til endnu en gang at gøre opmærksom på, at der i børnekommissionens arbejde netop indgår overvejelser om dagforanstaltninger for børn, og at eventuelle nye initiativer på dette område da bør afvente resultatet af kommissionens overvejelser.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Jeg takker for svaret, men som ministeren måske allerede ved, er jeg ikke enig i svaret, for når man ensidigt vil investere alle penge i daginstitutioner, tvinger man jo økonomisk forældrene, hvis de vil have nogen andel i dem, til at bruge disse. Derfor er det

[Inger Stilling Pedersen]

ikke rimeligt, at man udelukkende går den vej.

Det er også rigtigt, at man skal vente på, hvad denne kommission finder ud af, men der er grund til allerede nu at gøre opmærksom på problemet, fordi nogle kommuner måske skal have at vide, at de planer, de har, ikke er gode nok. Vi har før været ude for, at der er kommet henstillinger om, at man ikke skal udbygge den kommunale dagpleje så meget, nu skal man oprette institutioner o. lign. Derfor synes jeg nok, der er grund til at gøre opmærksom på dette spørgsmål, og jeg er næsten sikker på, at årene fremover nok skal vise, at vi får mange fejlinvesteringer på dette område. Derfor er der grund til at være opmærksom på det og virkelig undersøge, om det er den rigtige vej, vi går.

Socialministeren (Erling Jensen):

Jeg kunne ikke rigtig finde fru Inger Stilling Pedersens spørgsmål i den sidste del af indlægget, men jeg må nærmest forstå det sådan, at fru Inger Stilling Pedersen har ønsket at gøre opmærksom på et problem, sådan som hun ser det, og er indforstået med, at jeg svarer på det, sådan som jeg ser det, og til syvende og sidst er klar over, at vi ikke én, men måske 10 gange inden for de sidste måneder har gjort hinanden opmærksom på, hvilke problemer der ligger i børnekommissionen, og hvor hurtigt denne børnekommission kommer med sin endelige indstilling.

Hermed sluttede spørgsmålet.

7) Til *minister Lise Østergaard* af:

Alfred Hansen (DR):

»Vil ministeren fremskynde de afsluttende forhandlinger om en ordre på 30 togvogne, som Danida forhandler med Bangladesh om, og som skal bygges på Scandia i Randers, der ellers risikerer at måtte afskedige 200 medarbejdere, og hvornår vil Scandia kunne modtage den endelige ordrebekræftelse?«

(Spm. nr. 688).

Skriftlig begrundelse.

I dagbladet Aktuelt oplyses den 8. marts 1979, at der på Scandia i Randers er risiko for masseafskedigelse, hvis ikke virksomheden i løbet af en uges tid får papir på en or-

dre på 30 togvogne, som Danida forhandler med Bangladesh om.

Under henvisning til den store usikkerhed, som hersker på Scandia med hensyn til, om virksomheden får den omtalte ordre, og med henvisning til en eventuel ordres betydning for beskæftigelsen på Scandia er det vigtigt, at ministeren omgående får en afklaring af, om Scandia skal have ordren på de 30 togvogne eller ej.

Minister Lise Østergaard:

På dette spørgsmål skal jeg svare, at det forholder sig rigtigt nok sådan, at under en regeringsaftale af 20. november 1978 mellem Danmark og Bangladesh om ydelsen af et dansk udviklingslån til Bangladesh på 50 mill. kr. påregnes et beløb på 40 mill. kr. anvendt til indkøb i Danmark af jernbanevogne til personbefordring samt også af reservedele i forbindelse hermed.

Det er sådan, at den eneste potentielle danske leverandør af jernbanevogne er Scandia i Randers, og man har dér oplyst over for Danida, at selskabet i slutningen af 1978 forhandlede med Bangladesh Railways om at levere fire typer sådanne vogne under det omtalte lån.

Siden er der sket det, at man fra bangalsk side har udtrykt ønske om eventuelt at begrænse leverancerne til kun at omfatte én eller to typer vogne, og Scandia i Randers har i denne forbindelse meddelt Danida, at man nu vil fremsende nogle alternative tilbud, som omfatter levering af en enkelt eller eventuelt to vogntyper.

Det er sådan, at gennemførelsen af de kommercielle forhandlinger med danske leverandører i forbindelse med kontrahering under danske udviklingslån påhviler alene modtagerlandet, og derfor har regeringen ingen mulighed for at påvirke forhandlingernes forløb gennem en henvendelse til de bangalske myndigheder.

Vi skal imidlertid meget snart føre nye bistanndsforhandlinger med Bangladesh – det skal ske i slutningen af denne måned – og her skal vi bl.a. føre drøftelser med henblik på ydelse af et eventuelt nyt udviklingslån til Bangladesh. I den forbindelse vil vi fra dansk side henlede de bangalske myndigheders opmærksomhed på, at det er en forudsætning for ydelsen af et nyt lån, at der er

[Minister Lise Østergaard]

afsluttet kontrakter under det tidligere lån, altså i dette tilfælde det lån, vi her taler om, fra 1978, enten helt eller i hvert fald i de allervæsentligste dele.

Alfred Hansen (DR):

Det skal stå helt klart, at fra retsforbundets side mener vi ikke, at vores u-landsbistand skal være øremærket, sådan at forstå, at en betingelse for, at u-landene kan få hjælp fra Danmark, er, at de køber danske produkter, men hvis det er sådan, at de er frit stillet, og de så alligevel ønsker at købe danske produkter, er det naturligvis kun glædeligt. Vi mener blot ikke, at det skal være en betingelse for at få bistand.

Jeg ved meget vel, at parlamentsvalget i Bangladesh den 18. februar har forstyrret forhandlingsplanerne, og at der har været strejker. Det er vel nok nogle af årsagerne til, at ordren ikke er kommet i hus endnu. Jeg mener imidlertid også, det er meget vigtigt, at de fabrikker, som eventuelt bliver berørt af sådanne bistandsprojekter, ved, under hvilke vilkår de kan disponere fremover, og oplysningen er, som omtalt i min begrundelse for spørgsmålet, hentet fra dagbladet Aktuelt den 8. marts; endvidere har også Jyllands-Posten beskæftiget sig med denne problematik.

Jeg skal naturligvis takke ministeren for svaret, som jeg nok synes løftede sløret for en del af de muligheder, som Scandia eventuelt får fremover for at levere en del vogne, men jeg vil godt ligesom konkretisere mit spørgsmål derhen: hvornår mener ministeren at Scandia i Randers kan se et stykke papir på, at de skal producere nogle vogne til Bangladesh, og hvor mange?

Det tyder på ifølge Aktuelt, at hvis ikke de får ordren på de 30 togvogne, så må der afskediges ca. 200 medarbejdere i virksomheden, idet de har et slip på et års tid eller halvandet, hvor de ikke rigtig har produktion i hus. Derfor må det være vigtigt, at de ved, om de får ordren på de 30 togvogne, eller om de kun får 10, for hvis de får ordre på et antal vogne, som er under de 30, så skal der alligevel finde afskedigelser sted.

Jeg vil godt vide, om ministeren har en fornemmelse af, hvornår der tidligst kan foreligge en endelig ordrebekræftelse.

Otto Mørch (S):

Jeg ved godt, højtærede formand, at man ikke må polemisere med spørgeren, det skal jeg også undlade at gøre. Tværtimod vil jeg takke spørgeren, fordi han hjælper os fra Randers med et Randersproblem ved at rejse spørgsmålet. På den anden side fristes jeg til at fortælle, at jeg naturligvis, med den gode kontakt, jeg har med erhvervslivet i Randers, som er fortsat fra J. O. Krag's tid, da han var folketingsmand, for længst har taget dette problem op og også for længst har haft en forhandling med ministeren på området. Jeg er meget taknemlig for, at ministeren så hurtigt går ind i sagen, og jeg forstår ministerens vanskeligheder med at presse på, fordi det altså er modtagerlandet, der er afgørende.

Men det, som jeg synes har særlig interesse i sagen, er spørgsmålet, om man køber dansk for de danske penge, vi giver. Der har jeg hørt, at der kunne blive tale om, at de eventuelt vil give ordrer til anden side, og derfor er det meget vigtigt, ikke mindst for den store fabrik i Randers, at man får bekræftet, at selvfølgelig skal der købes dansk materiel for de 40 mill. dkr., vi faktisk giver som gave til området. Det vil jeg gerne have at ministeren bekræfter eller afkræfter her.

Minister Lise Østergaard:

Jeg tror næsten, jeg kan besvare de to spørgsmål under ét, fordi de jo drejer sig om de samme sagsforhold.

Jeg vil gerne sige for det første, at der her ikke er tale om gavebistand, men om ydelser over et statslån. Forholdet er det, at vores statslån er bundet til indkøb af danske kapitalgoder, og det vil sige, at der ikke hersker nogen som helst tvivl om, at ikke blot for de 40 mill. kr., men for de 50 mill. kr., som det pågældende statslån til Bangladesh omfatter, skal der leveres danske varer.

Jeg er ikke vidende om, at der skulle være et ønske i Bangladesh om at formindske ordren, altså at gøre ordren mindre end omfattende de 40 mill. kr. Det, der har været drøftet i Bangladesh, er, at man kunne ønske sig færre end fire typer vogne, men ikke en mindre leverance som helhed.

Jeg tror, at disse to ting er de væsentligste i spørgsmålene. Der er tale om et statslån, som er bundet til indkøb af danske kapitalgoder, og som alene kan anvendes dertil. Det

[Minister Lise Østergaard]

vil sige, at en formodning om, at Bangladesh skulle ønske at give ordrer til anden side, altså i givet fald skulle ønske jernbanevogne leveret fra et andet land, det er sådan set ikke vores sag, for det ville aldrig blive finansieret over et dansk statslån, og som sagt er jeg heller ikke informeret om, at noget sådant overhovedet skulle være tilfældet.

Til dette vil jeg blot føje med hensyn til tidsselementet, at naturligvis kan jeg ikke sige nøjagtigt, hvornår en sådan forhandling kan afsluttes. Det er ganske rigtigt, som hr. Alfred Hansen sagde, at det er regeringsomdannelsen i Bangladesh, der er den indirekte årsag til, at disse forhandlinger har trukket i langdrag. Men som sagt skal vi genoptage forhandlingerne i slutningen af måneden, og dér vil vi lægge det pres, jeg før omtalte, på regeringen i Bangladesh, at vi ønsker det tidligere lån færdigforhandlet, før vi indgår aftale om et nyt. Jeg kan hertil føje, at vores ambassade i Dacca allerede længe har været i løbende kontakt med og har formidlet kontakt mellem Scandia og de bangalske myndigheder, og vores ambassade har for ganske nylig over for de bangalske myndigheder præciseret det, jeg lige har sagt, nemlig at et nyt lån ikke vil kunne færdigforhandles, før det tidligere ydede lån er udnyttet.

Alfred Hansen (DR):

Jeg har personlig ikke noget imod, at hr. Otto Mørch polemiserer med undertegnede i den udstrækning, som forretningsordenen for folketinget tillader. Jeg har ikke opfattet det sådan, at hr. Otto Mørch har monopol på initiativer i Randersområdet, lige så lidt som jeg agter at tage monopol på politiske initiativer i Fynsområdet. Hvis hr. Otto Mørch ville være lige så interesseret i at skabe ordnede forhold på Fyn, som jeg er i at skabe ordnede forhold i Randers, så tror jeg godt, at vi . . . .

Anden næstformand (Karlskov Jensen):

Jeg bliver nødt til at gøre opmærksom på, at i henhold til forretningsordenen er det ministeren, man kan stille spørgsmål til.

Alfred Hansen (DR):

Derfor ser jeg med stor sympati på, at hr. Otto Mørch og jeg har en fælles holdning til dette problem.

Jeg skal takke ministeren for den helt klare tilkendegivelse af, at en betingelse for et nyt lån er, at man har en klaring på, hvordan det allerede bevilgede lån til Bangladesh udnyttes. Jeg har også forstået på ministeren, at der heller ikke vil blive forrykket på selve tidsrammen. Det er altså ikke sådan, at Bangladesh kan skyde det ud over en længere årrække, så Scandia derved ikke får ordren i hus til ekspedition inden for den forventede periode. Det er altså ikke sådan, at Bangladesh kan trække det over en længere periode, men at Randersfabrikken Scandia kan sikre sig ordren på disse 30 vogne.

Jeg vil godt lige spørge ministeren til slut, om der er mulighed for, at Scandia kan disponere under hensyntagen til, at de givetvis får ordren, selv om kontrakten ikke er hjemme. Tør ministeren godt her love Scandia, at de får ordren, selv om der ikke er papir på det?

Minister Lise Østergaard:

Til det sidste spørgsmål må jeg nok sige, at det ikke ville være rimeligt af mig at give et sådant løfte, i betragtning af at hele forudsætningen er den, at den konkrete forhandling om leverancen foregår mellem det pågældende firma og Bangladesh. De forhandlinger deltager regeringen ikke i, og derfor vil jeg ikke kunne afgive et sådant løfte.

Hermed sluttede spørgsmålet.

8) Til *ministeren for offentlige arbejder* af:

Dohrmann (FP):

»Agter ministeren at fyre de postmedarbejdere i Københavnsområdet, som ulovligt har nedlagt arbejdet og derved umuliggjort normal postbesørgelse?«

(Spm. nr. 679).

Skriftlig begrundelse.

Samfundet har krav på en rimelig postbesørgelse. De efterhånden traditionelle og ulovlige arbejdsnedlæggelser blandt postarbejderne i København har umuliggjort dette.

Af hensyn til postvæsenets kunder, som naturligvis bør komme i første række, anmodes ministeren derfor om at bringe orden i dette menageri.

Dohrmann (FP):

Igennem de sidste år har der jo her i Københavnsområdet været nogle meget rodede og forvirrede forhold omkring postbesørgelsen, ikke sådan at jeg mener, at det er det faste personale, der er skyld i det, det er først og fremmest ekstrabudene. Det er i hvert fald min opfattelse, at man fra ansvarlig side – og det er også ministeren – har taget med alt for blød og lemfældig hånd på disse ting. Derfor har jeg stillet det spørgsmål, om ministeren vil overveje at fyre de postmedarbejdere, som ikke så meget er interesserede i at arbejde, men mere i at lave ballade.

Siden jeg har stillet mit spørgsmål, er der kommet meddelelse om, at arbejdet er genoptaget, at der er ro og fred derude, og at både pakker og breve bliver besørget. Det er jeg tilfreds med, så ministeren behøver såmænd slet ikke at gå op og svare mig, bare han en anden gang, hvis der eventuelt skulle opstå et lignende problem, vil lære lidt af det her, sådan at han ved, hvordan de karle skal behandles.

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

Det var naturligvis fristende, når nu hr. Dohrmann siger, at ministeren ikke behøver at svare på det stillede spørgsmål, eftersom der er tilfredshed til stede nu fra hr. Dohrmanns side, at lade være.

Jeg skal dog alligevel for god ordens skyld sige, at det jo er rigtigt, at arbejdsnedlæggelsen blandt postarbejdere ved nogle københavnske posthuse har medført uregelmæssigheder i postbesørgelsen til og fra København. Der er sket en ophobning af pakkepost, som nødvendiggjorde, at post- og telegrafvæsenet nogle dage lukkede for indlevering af almindelige pakker ved posthuse i København. Jeg vil også gerne understrege, at post- og telegrafvæsenet er helt klar over, at det har påført kunderne ulemper, og man beklager meget, at det trods iværksættelse af forskellige nødforanstaltninger ikke har været muligt at ekspedere hele den foreliggende brev- og pakkepost rettidigt.

Arbejdsnedlæggelserne har udelukkende omfattet overenskomstansatte postarbejdere. Den 27. henholdsvis den 28. februar 1979 nedlagde ca. 230 postarbejdere i omkarteringspostkontorets omlæsningstjeneste og på

postbanegården arbejdet i protest mod overflytning af en kollega til en anden afdeling. Herudover har der været en række overenskomststridige møder i omkarteringspostkontorets brevpostafdeling. Den 8. marts 1979 nedlagde ca. 320 postarbejdere ved andre postkontorer i København arbejdet i 24 timer.

I begrundelsen for det spørgsmål, som hr. Dohrmann har stillet, anføres det, at samfundet har krav på en rimelig postbesørgelse. Det er jeg naturligvis helt enig i, men jeg tror ikke, at det vil være nogen god løsning at afskedige de pågældende postarbejdere. Jeg foretrækker, at post- og telegrafvæsenet følger de regler, der gælder for forhandling af overenskomststridige arbejdsnedlæggelser i henhold til lov om arbejdsretten. Der kan jeg yderligere tilføje, at der er afholdt fællesmøder om arbejdsnedlæggelserne, så hurtigt som det overhovedet var muligt, og det er fra arbejderside erkendt, at arbejdsnedlæggelserne er overenskomststridige.

Arbejdsnedlæggelsen i omlæsningstjenesten og på postbanegården er indbragt for arbejdsretten som hastesag og er blevet behandlet på et forberedende retsmøde. Der er også indledt fagretlig behandling af de øvrige arbejdsnedlæggelser blandt postarbejderne, der må anses som sympatitilkendegivelser. Også disse vil blive indbragt for arbejdsretten, i det omfang der er mulighed herfor. Og det er rigtigt, som hr. Dohrmann siger, at fra mandag aften arbejdedes der normalt ved alle tjenestestederne.

Jeg har for øvrigt i et samråd den 8. marts 1979 i trafikudvalget givet udvalget en redegørelse om arbejdsnedlæggelserne.

Må jeg til slut sige, at jeg finder, at generaldirektoratet for post- og telegrafvæsenet har taget fornuftigt og rimeligt på de foreliggende problemer og løst dem på den bedst mulige måde.

Hermed sluttede spørgsmålet.

9) Til *boligministeren* af:

Mette Madsen (V):

»Hvorledes er de løfter opfyldt vedrørende bekæmpelse af ulemper i byggeriet, f. eks. ved anvendelse af nye kemiske stoffer, overdreven isolering, statisk elektricitet etc., som blev givet mig af den daværende boligmini-

[Mette Madsen]

ster som svar på et spørgsmål af 16. december 1977?»

(Spm. nr. 690).

Skriftlig begrundelse.

I et spørgsmål af 16. december 1977 nævnte jeg en række ulemper for personer, som i længere tidsrum skal opholde sig i bygninger, der er opført for nylig, f. eks. allergi fremkaldt af nye bygningsmaterialer, maling og vægbeklædning, statisk elektricitet, gulvbeklædning, luftventilationsproblemer skabt af overdreven varme- og lydisolering og andre ulemper.

I svaret blev lovet 1) opstilling af grænseværdier for lovligt indhold af formaldehyd i spånplader, 2) udvalgsarbejde med henblik på opstilling af krav til bygningers indeklima, der forventedes afsluttet i begyndelsen af 1979, iværksat af Nordisk Komité for Bygningsbestemmelser, 3) analyse gennem samarbejde mellem hygiejnisk institut i Århus og statens byggeforskningsinstitut om 40 bygningsmaterialers afgivning af gasser, forventedes færdiggjort i 1978, 4) foranstaltninger i forbindelse med tilskudsordningerne til energibesparelser, hvor boligministeriet har bedt energikonsulenterne være opmærksomme på overdreven anvendelse af isoleringsmaterialer, og 5) på sundhedsstyrelsens initiativ nedsættelse af en særlig gruppe, der skal tage stilling til tæppebelægning i nye institutioner.

Da der nu er hengået 1¼ år, siden spørgsmålet blev stillet sidste gang, vil det være af interesse for folketingset og offentligheden at erfare de opnåede resultater, samt hvornår der vil kunne indføres bestemmelser i bygningslovgivning eller gennemføres administrative bestemmelser med henblik på effektivt at bekæmpe de forskellige ulemper, som er anført ovenfor.

Boligministeren (Erling Olsen):

Problemet om indeklimaet, som fru Mette Madsen har rejst, er vigtigt, og bl. a. derfor har vi bestræbt os meget på at opfylde de løfter, vi har givet fru Mette Madsen fra boligministeriets side, sidst problemet var oppe.

Vi gav fem løfter. Det ene var, at vi skulle opstille grænseværdier for lovligt indhold af formaldehyd i spånplader. Vi har ikke endnu kunnet nå frem til nye grænser, men vi har fået gennemført prøvemethoder for kontrol af

formaldehydindholdet i spånplader, og det har ført til en væsentlig nedsættelse, og vi overvejer fortsat problemet om egentlige grænseværdier.

Vi lovede for det andet at deltage i et nordisk udvalgsarbejde med henblik på opstilling af en række krav til bygningers indeklima. Dette udvalgsarbejde på nordisk basis er nu afsluttet i første omgang og resultaterne sendt rundt til høring, og når høringsresultatet foreligger i løbet af foråret, så vil forslagene blive omskrevet og vurderet, også ud fra energiøkonomiske betragtninger.

Vi lovede for det tredje at sætte fart i en analyse, som er gennemført af hygiejnisk institut i Århus og statens byggeforskningsinstitut, af 40 bygningsmaterialers afgivning af gasser. Dette analytiske arbejde er afsluttet i januar i år, og i løbet af forsommeren kommer der en rapport herom.

Vi har i vore henstillinger til energikonsulenterne for det fjerde søgt at gøre klart opmærksom på de ulemper, der kan opstå i forbindelse med isoleringsarbejder, hvis man ikke sørger for den fornødne ventilation.

Endelig har vi for det femte fået gang i arbejdet omkring tæppebelægninger, og den gruppe, der er nedsat under sundhedsstyrelsen, der skal tage stilling til tæppebelægninger, har rådgivet i 10 sager vedrørende hensigtsmæssigheden af tæppebelægninger i skoler og institutioner.

Vi har altså faktisk gjort noget for at opfylde de løfter, vi gav fru Mette Madsen, og vi vil gøre noget for at indhente det, der endnu ikke måtte være nået.

Mette Madsen (V):

Jeg vil gerne takke ministeren for rapporten. Det er jo rart at se, at der er skred i tingene.

Et af problemerne er, at der ikke stilles krav til importerede spånplader, og derfor var jeg glad for, at ministeren sagde, at dette spørgsmål indgår i overvejelserne om indførelse af krav til bygningers indeklima.

Hvad angår arbejdet i Nordisk Komité for Bygningsbestemmelser, forstod jeg, at forslaget om krav til indeklimaet nu kommer i løbet af foråret. Jeg vil spørge ministeren, om han, når disse rapporter og forslag foreligger, så hurtigt som muligt vil gå videre med det, der kan gøres på dansk område. Det samme

[Mette Madsen]

gælder naturligvis, når rapporten fra hygiejnisk institut i Århus og statens byggeforskningsinstitut foreligger.

Så sagde ministeren, at sundhedsstyrelsen søger en bevilling til et forskningsprojekt om de lufthygiejniske problemer på grund af byggematerialer. Jeg vil meget indstændigt bede ministeren om at sige til regeringen, at denne bevilling må vi have råd til.

Projektet kommer bl. a. ind på den meget problematiske tæppebelægning. Det er jo noget, som man efterhånden har fået mange steder, det har mange tilhængere, nemlig alle dem, der påstår, at det er så nemt at rengøre. En lægerapport, der kom i december måned, og som er udarbejdet af Lægeforeningens indeklimaudvalg, siger om tæppebelægninger:

»De volder særlige problemer, da de kan være fremstillet af potentielt allergifremkaldende fibre. Imidlertid vil selv rene kunststoffer, der i øvrigt også synes at kunne fremkalde allergiklager, efterhånden komme til at indeholde en ophobning af indslæbt pollen, dyrehår m.v. Det er langt vanskeligere at rengøre tæpper end glatte overflader.«

Der står senere i rapporten, at husstøvmiden, der er ansvarlig for cirka halvdelen af de danske astmatilfælde – mellem 50.000 og 100.000 patienter – trives bedre i tæpper end på glatte gulve. Denne lægerapport handler også om radioaktive gasarter som radon, der er kræftfremkaldende, og den handler om allergifremkaldende støv, om giftig formalin, om risikoen for at blive syg, når man opholder sig i rum, der er atmosfærisk belastet af bl. a. de her nævnte ting.

Jeg vil gerne spørge ministeren, om han kender denne rapport, og om dens konklusion har givet ham anledning til at sætte noget i gang af de ting, den nævner som meget vigtige.

Svend Erik Hovmand (V):

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at understrege værdien af de tanker, der ligger i det af min partifælle fru Mette Madsen rejste spørgsmål.

Samtidig vil jeg gerne – selv om jeg håber, at det er overflødigt – for en sikkerheds skyld have ministerens bekræftelse af, at eventuelle restriktioner på dette område ikke alene kommer til at gælde danskfabrikerede

materialer, men også importerede materialer, og at vi i det hele taget har spørgsmålet om konkurrenceforvriddning med i debatten. Vi kender diskussionen på specielt spånpladeområdet, husker den fra sidste år, og vi ved også, at der på en række andre felter kan opstå uønskede virkninger, hvis ikke vi er opmærksomme på den side af sagen.

Tilbage står imidlertid, at jeg ligesom min partifælle fru Mette Madsen finder, at det er overordentlig væsentligt, at vi gør noget på dette felt. Derfor skal mit andet spørgsmål til ministeren være, om vi også i international sammenhæng og i europæisk sammenhæng er opmærksomme på denne problemstilling. Allergi er jo en af de mest udbredte hudsygdomme og overfølsomhedssygdomme i nyere tid, og jeg synes, der er al mulig grund til at være på vagt heroverfor.

Boligministeren (Erling Olsen):

Jeg kan svare de to spørgere positivt. Det er helt klart, at man ikke kan lave noget, som indebærer diskrimination over for danske virksomheder. Vi er mange gange angrebet for, at vi ved den måde, vi indretter os på, diskriminerer over for fremmede, og det søger vi at undgå. Vi skal ikke lave noget konkurrenceforvridende, det må være et hovedsynspunkt. Vi må også netop af de grunde, som hr. Svend Erik Hovmand nævnte, tage disse sager op i international sammenhæng, hvor der er lejlighed dertil, og jeg skal være opmærksom derpå.

Til fru Mette Madsen vil jeg sige, at vi arbejder videre med dette med formaldehyden, og vi ser nøjere på problemerne med tæpperne. Vi vil i det hele taget prøve at tage alle disse ting op i sammenhæng, for mange af ulykkerne sker på den måde, at når man løser ét problem, så skaber løsningen et nyt. Derefter går man videre og videre, og hele tiden forsøger man blot at løse de problemer, som løsningen af det foregående har skabt.

Derfor har vi i boligministeriet bedt statens byggeforskningsinstitut og Byggeriets Udviklingsråd om den 23. marts at lave en såkaldt indeklimadag, hvor vi beder en række eksperter, hygiejniskere, de mennesker, der har stået bag lægerapporten, typehusfabrikanter og andre, komme til et møde, sådan at vi kan få alle de forskellige synspunkter og alle de forskellige vinkler taget op samti-

[Boligministeren]

dig. Så håber vi, at vi får gjort noget ved dette problem, der i øvrigt også på anden måde er et Christiansborgproblem.

Mette Madsen (V):

Jeg vil gerne takke ministeren, fordi der allerede er taget skridt til at følge lægerapporten op, og jeg vil også sige tak for løftet om, at der, så hurtigt man har resultater, vil blive iværksat foranstaltninger, så alle disse belastende gener kan undgås.

Jeg er sikker på, at ministeren er enig med mig i, at det er urimeligt, at man stadig hver eneste dag, også i dag, rundt omkring i Danmark fylder nybyggeri og ombyggede bygninger med materialer, der vil give mennesker i boliger og på arbejdspladser store og til tider sundhedsfarlige påvirkninger, der har indflydelse både på produktion og på livskvalitet – det kan simpelt hen ikke fortætte.

Jeg takker for ministerens meget positive holdning til de spørgsmål, jeg har rejst.

Hermed sluttede spørgsmålet.

10) Til *finansministeren* af:

Poulsgaard (FP):

»Vil ministeren oplyse, hvor mange af de 700.000 offentligt ansatte der planlægger en samlet aktion, formentlig i form af en strejke, der er tjenestemandsansatte og således overenskomstmæssigt uden mulighed for at strejke, samt oplyse, hvorvidt ministeren har i sinde at udnytte muligheden for hermed at ændre tjenestemandsansættelsen til overenskomstansættelse?«

(Spm. nr. 692).

Skriftligt begrundelse.

Spørgeren finder, at en samlet aktion af alle 700.000 offentligt ansatte – tjenestemænd inkluderet – må indebære, at man benytter lejligheden til at få ændret tjenestemandsansættelsen til overenskomstansættelse.

Det ville i det mindste være lykkeligt, om den nuværende situation kan være baggrund for at få afskaffet tjenestemandssystemet, idet det jo alligevel kun har negativ betydning, når man ikke undgår strejker.

Poulsgaard (FP):

Vi har tidligere i dag haft et spørgsmål til undervisningsministeren om den uro, der er på Københavns universitet. For at den uro ikke skal brede sig, så udsendte fremskridtspartiet i går en opfordring til alle tjenestemænd og andre offentligt ansatte om at møde på arbejde i morgen torsdag og udføre deres hverv uden at lade sig påvirke af uromagere.

Jeg vil da også gerne starte med at sige tak til ministeren for den stilling, ministeren tog, da han forhandlede med tjenestemandorganisationerne. Ministeren ville ikke forhandle under pres, og det synes jeg ærlig talt at ministeren skal have tak for.

Jeg vil gerne sige, at jeg ikke står ene med mit synspunkt. Der er mange tjenestemænd, der deler mit synspunkt, hvis de offentligt ansatte virkelig går ud i en ulovlig konflikt, der vil ramme samfundet. Jeg har her Jyllands-Posten for i dag, hvor der er en lærer, Aage Ahlers, Jegindø, der skriver:

»Tjenestemænd, lad os hjælpe vore forhandlere til at få genoptaget forhandlingerne ved at blive på vort arbejde på torsdag. Hvis vi nedlægger arbejdet, burde vi også tage skridtet fuldt ud og bede om at få vores tjenestemandsansættelser ophævet, således at vi lovligt kan få en aktionsret. Det, vi er i færd med nu, vil jeg kalde selvtægt, og dette kan jeg ikke acceptere. Derfor er jeg også på arbejde torsdag kl. 9–12 og håber, mange kolleger landet over er det samme.«

Man kan da kun give denne brevskriver ret. Jeg synes, det er en fantastisk situation, mange offentligt ansatte sættes i, idet de tvinges til at bryde det tjenestemandsforshold, de har. Derfor håber jeg, at ministeren nu vil svare, at han ønsker, at dette er et skridt til at få ændret tjenestemandsbegrebet. Vi har ikke brug for det, det viser dette, og så kan vi få en ligestilling på arbejdsmarkedet.

Finansministeren (Heinesen):

Det er naturligvis umuligt for mig at sige noget om, hvor mange der vil være omfattet af aktionsplaner, som jeg ikke har noget som helst med at gøre, og det er spørgeren vel også klar over. Derfor må jeg gå ud fra, at det egentlige formål med det spørgsmål, som hr. Poulsgaard har stillet, er at gå løs på tjenestemandssystemet på et tidspunkt, hvor det

[Finansministeren]

er udsat for belastning i en vanskelig forhandlingssituation.

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at slå fast, at tjenestemandssystemet altså ikke er til for tjenestemændenes skyld. Tjenestemandssystemet er til for samfundets skyld. Tjenestemandssystemet er et bærende element i forvaltningen, som sikrer en stabil og veluddannet arbejdskraft, hvis loyalitet og upartiskhed der må gøres meget for at bevare. Derfor tjener det ikke noget som helst fornuftigt formål at tage systemets opretholdelse som udgangspunkt for overvejelser om repressalier imod tjenestemændene. Svaret på denne del af hr. Poulsgaards spørgsmål er derfor nej. Da det fremgår af spørgsmålet, at hr. Poulsgaard anser tjenestemandsstrejker for stridende mod pligterne i henhold til ansættelsesforholdet, så skal jeg gerne præcisere, at det er jeg enig i, men det er faktisk også det eneste, jeg er enig med hr. Poulsgaard i, og derfor kan jeg meget frabede mig hr. Poulsgaards tak for noget som helst.

Så skal jeg sige til hr. Poulsgaard, når han siger, at fremskridtspartiet i går udsendte en erklæring, for at uroen ikke skulle brede sig på de offentlige arbejdspladser, at jeg ikke er i tvivl hverken om hensigten eller om virkningen. Det vil virke som benzin på bålet – og med god grund, når man betænker adressaten og afsenderen.

Poulsgaard (FP):

Det er så sjældent, jeg har lejlighed til at sige tak, og når jeg en enkelt gang gør det, så vil man ikke tage imod den. Men det må jeg så lære at leve med.

»Et bærende element i forvaltningen«, sagde ministeren. Ja, et og andet kunne jo tyde på, at de ikke rigtig er et bærende element i forvaltningen længere. Vi kan jo også tænke på den aktion, man havde med 11 timers hvil og andre ting. Det er da rigtigt, at vi ønsker tjenestemandsbegrebet ophævet. Der tror jeg nok at ministeren kan være enig med mig. Men vi er ikke ude på at kaste benzin på noget bål. Vi ønsker bare, at så længe vi har nogle aftaler, så skal disse aftaler respekteres. Men fordi tiden er løbet fra disse aftaler, må vi til at have dem ændret, og nu var der altså en anledning til at begynde at ændre det, og i det cirkulære, som finansministeren har udsendt den 12. marts

1979, er ministeren jo også selv inde på nogle af disse tanker.

Og så var det, ligesom vi skulle lægge tjenestemænd for had. Ja men det eneste, vi forlanger af tjenestemændene, er, at de skal være solidariske med os andre, at de skal have den samme pensionsordning som deres medborgere. Det er jo fantastisk – det har vi haft mange diskussioner om – at man fra socialdemokratiets side, der jo har solidaritet i sit partiprogram, ikke kan indse, at nu er tiden inde til, at man viser den solidaritet.

Jørgen Jensen (DKP):

Jeg må jo ikke blande mig i diskussionen om tjenestemandstillinger, men jeg vil godt spørge ministeren: var det en indirekte godkendelse af de såkaldte lovstridige, overenskomststridige aktioner, når ministeren ikke ville forhandle med de berørte organisationer, før man havde set omfanget af de demonstrationer, der formodentlig bliver i morgen? Eller skal ministerens stilling betragtes således, at man heller ikke vil forhandle efter de aktioner, og at man allerede har lagt sig fast på en politisk løsning af de problemer, der her er rejst?

Finansministeren (Heinesen):

Til hr. Jørgen Jensen skal jeg ganske kort sige, at der ikke er tale om, at forhandlingerne med tjenestemændene er suspenderet, fordi vi ønskede at se omfanget af de aktioner, der er bebudet til på torsdag. Forhandlingerne er udsat, fordi aktionerne var bebudet, og forhandlingerne bliver genoptaget på et eller andet tidspunkt efter på torsdag.

Så er jeg meget overrasket over, at hr. Poulsgaard virkelig tror, at han kan få de offentligt ansatte i tale – jeg er nu også lidt i tvivl om, hvorvidt hr. Poulsgaard virkelig selv tror på det.

Hr. Poulsgaard siger, at han ikke ønsker at lægge de offentligt ansatte og ikke ønsker at lægge tjenestemændene for had. Det tror jeg de vil have meget svært ved at tro på. Hvis man gennemgår den lange stribe af spørgsmål og forslag, som fremskridtspartiet har fremsat vedrørende offentligt ansatte her i salen – og det er ikke så få, det er en hel stak, jeg har dem liggende dernede, og jeg er klar til at tage dem fra en ende af – så vil man se, at det gennemgående træk er en

[Finansministeren]

umiskendelig mistillid til og en foragt for de offentligt ansatte og de funktioner, som de varetager her i samfundet. Lad mig nævne i flæng de fremskridtspartisyndspunkter, som – nu bruger jeg et venligt udtryk – lyser ud af dette materiale: De offentligt ansatte får for meget i løn. De offentligt ansatte får for meget i pension. De offentligt ansatte nyder særfordele ved varetagelse af politiske hverv. Der er behov for at kontrollere de offentligt ansattes overholdelse af arbejdstiden. Den offentlige sektor er præget af slendrian, hvorfor overarbejde reelt ikke forekommer.

Dertil kommer, at konsekvensen af fremskridtspartiets ændringsforslag til finanslovsforslaget er, at der skal fyres 100.000 i den offentlige sektor. Da vi havde debat forleden dag, gjorde hr. Askjær Jørgensen med en rund bevægelse det, at han forhøjede tallet til, at 100.000–200.000 skulle afskediges i den offentlige sektor.

Jeg forstår, at det er på baggrund af denne grænseløse kærlighed til de offentligt ansatte og tjenestemændene, at fremskridtspartiet har ment at burde udsende resolutioner i sagen. Det vil virke, som jeg sagde i mit første indlæg.

Askjær Jørgensen (FP):

Mit spørgsmål til finansministeren er, om finansministeren mener, at det er rimeligt ligesom at begynde at pådutte et parti nogle holdninger, som det ikke har. Ville finansministeren ikke finde det mere rimeligt at debattere sagligt i stedet for at blive ved med at postulere noget?

Vi har ikke talt om, at vi vil fyre nogen. Vi har talt om, at finansministerens parti har administreret dette samfund således, at det er nødvendigt, at vi får 300.000–400.000 flere mennesker i gang med produktion af varer, så vi kan klare vores betalingsbalanceproblem, og så vi kan få bragt orden i samfundsøkonomien, sådan at velfærdssamfundet ikke sættes over styr. Jeg synes, at finansministeren ligesom skulle prøve på at debattere sagligt i stedet for hver eneste gang at påberåbe sig postulater.

Mit næste spørgsmål til finansministeren er: hvordan skal vi kommunikere med finansministeren, så at vi kan debattere sagligt i stedet for hver eneste gang kun at få det

svar, at sådan og sådan vil det gå i henhold til fremskridtspartiet?

Vi lægger ikke én eneste offentligt ansat for had. Vi hader ikke de offentligt ansatte, men vi hader det system, der kræver, at vi skal have så mange offentligt ansatte.

Finansministeren (Heinesen):

Når hr. Askjær Jørgensen har det synspunkt, at man ikke skal fyre nogen, så synes jeg, at fremskridtspartiet skulle lade være at fremsætte en stribe af ændringsforslag til finanslovsforslaget, hvis konsekvens er, at der bliver fyret ikke 100.000, som vi i vores naivitet og godtroenhed mente i finansministeriet, men 100.000–200.000, som hr. Askjær Jørgensen kunne oplyse forleden dag. Jeg tror, at hr. Askjær Jørgensen skulle læse fortrykket af sin egen tale; så vil han se, at det er rigtigt, hvad jeg siger.

Når hr. Askjær Jørgensen så siger, at han og hans parti ikke hader de offentligt ansatte, så vil jeg sige, at man kan udtrykke sin kærlighed på mange måder, men jeg vil tro, at de færreste synes, at en god måde at gøre det på er at foreslå, at de skal have lavere løn, lavere pension, og at de i øvrigt driver den af.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Formanden:

Det sidste spørgsmål (spørgsmål nr. 694), der er stillet af hr. Glensgård til finansministeren, udgår efter anmodning af spørgeren til skriftlig besvarelse.

Spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:**Formanden:**

Fra ministre er modtaget skriftlig besvarelse af spørgsmål stillet af følgende medlemmer af folketinget:

Grethe Fenger Møller: spm. nr. 635.

Westh: spm. nr. 636.

Jørgen Junior: spm. nr. 639 og 640.

Bernhard Baunsgaard: spm. nr. 641.

Inge Krogh: spm. nr. 643.

Bjørn Poulsen: spm. nr. 645 og 647.

[Formanden]

Erlendsson: spm. nr. 651.

Mimi Jakobsen: spm. nr. 655.

Jens Møller: spm. nr. 658.

Glistrup: spm. nr. 660 og 665.

Til statsministeren (26/2 79) af:

Grethe Fenger Møller (KF):

»Vil statsministeren oplyse indholdet af det juridiske notat, der i statsministeriet er udarbejdet om en koalitionsregerings afgang?«

(Spm. nr. 635).

Begrundelse.

Ifølge oplysninger i dagspressen, bl. a. Berlingske Tidende for den 22. februar, skulle der ifølge professor Poul Meyer under daværende statsminister Viggo Kampmann i ministeriet være udarbejdet et juridisk notat, som belyser forholdene om en koalitionsregerings afgang. På baggrund af den aktuelle debat bedes dette notat offentliggjort.

Besvarelse (7/3 79):

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Det notat, der henvises til i spørgsmålet, er et internt notat, som embedsmænd i statsministeriet har udarbejdet til brug for den daværende statsministers overvejelser i en helt konkret politisk og parlamentarisk situation.

Jeg finder det ikke rigtigt, hvis senere regeringer som foreslået af spørgeren offentliggør tidligere regeringers interne arbejdsdokumenter, og må derfor afslå spørgerens anmodning.

Til ministeren for kulturelle anliggender (27/2 79) af:

Westh (S):

»Vil ministeren undersøge mulighederne for og eventuelt iværksætte forsøg med at lade den tekst, der vises på fjernsynsskærmen ved tekstede udsendelser, udsende over et af radioens programmer samtidig med fjernsynsudsendelserne?«

(Spm. nr. 636).

Begrundelse.

Der er over 100.000 svagtseende mennesker, der kan se fjernsyn, men som ikke kan

læse teksterne på de tekstede fjernsynsudsendelser. Hvis disse mennesker kunne modtage teksten gennem radioen, ville de være meget bedre stillet og kunne få langt flere oplevelser gennem fjernsynet.

Jeg så meget gerne, der blev iværksat forsøg på dette område. Det kunne i første omgang ske på tidspunkter, hvor ikke alle radioens 3 programmer er i funktion.

Besvarelse (12/3 79):

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Fra generaldirektøren for Danmarks Radio har jeg modtaget følgende redegørelse:

»Spørgsmålet om oplæsning på en radiokanal af teksterne fra TV-skærmen har været rejst over for Danmarks Radio både af enkeltpersoner og af Dansk Blindesamfund. Som jeg også har oplyst over for disse, vil oplæsning på en radiokanal naturligvis være teknisk mulig, men Danmarks Radio råder ikke over nogen ledig radiokanal.

Program 2-kanalen er ganske vist ikke i brug hele tiden, medens TVs udsendelser sendes. Danmarks Radio er imidlertid inde i en udvikling, hvor kanalen på længere sigt i stadig højere grad må forventes at blive benyttet til radioformål. Ud over at den som nu anvendes til regionalprogrammer og undervisningsprogrammer, har radiatorådet truffet beslutning om at inddrage P 2 i aftensentid til klassisk musik.

Jeg skal endelig oplyse, at radiatorådet på sit møde den 6. marts 1979 har anmodet driftsledelsen om at foretage beregninger af, hvad en oplæsning på P 2-kanalen i ledige tidsrum vil koste, samt at foretage en nærmere vurdering af de praktiske og økonomiske muligheder for en eventuel realisering af forslaget.«

Til justitsministeren (27/2 79) af:

Jørgen Junior (FP):

»Vil ministeren bekræfte, at dødsstraffen i Danmark er endeligt og definitivt ophævet og ikke kan blive aktuel for de personer, der eftersøges anklaget ifølge loven af 1. juni 1945?«

(Spm. nr. 639).

Begrundelse.

[Jørgen Junior]

Ifølge B.T. for den 26. februar udtaler folketingsmedlem Tastesen, der var min medforslagsstiller vedrørende forslaget til ophævelse af dødsstraffen i Danmark, sig noget tvetydigt. Det er derfor nødvendigt, at ministeren bekræfter sin forgængers udtalelse om, at der ikke vil blive tale om dødsstraf for nogen af de personer, der officielt eftersøges.

Besvarelse (8/3 79):

Justitsministeren (Nathalie Lind):

I forbindelse med folketingets retsudvalgs behandling i 1977-78 af det privat fremsatte lovforslag om ophævelse af lov om dødsstraf for visse handlinger begået under krig eller fjendtlig besættelse samt om ændring af militær straffelov spurgte retsudvalget justitsministeren, om han kunne garantere, at bestemmelserne i den i spørgsmålet nævnte lov af 1. juni 1945, der i visse tilfælde hjemler dødsstraf, ikke vil blive taget i brug.

Justitsminister Erling Jensen svarede blandt andet:

»Skulle der i fremtiden blive tale om at rejse tiltale efter denne lov for handlinger, der ligger så langt tilbage i tiden, er det min personlige vurdering, at det må anses for helt usandsynligt, at der vil blive nedlagt påstand om og idømt dødsstraf efter lovens bestemmelser. Skulle dette alligevel ske, ville jeg som justitsminister være indstillet på at ændre dommen ved benådning.«

Spørgsmålet og svaret er optrykt som bilag til retsudvalgets betænkning.

Jeg kan fuldt ud tilslutte mig justitsminister Erling Jensens besvarelse.

Til *justitsministeren (27/2 79)* af:

Jørgen Junior (FP):

»Er det ministerens opfattelse, at loven af 1. juni 1945 om tillæg til borgerlig straffelov angående forræderi og anden landsskadelig virksomhed ikke længere er aktuel, og at ingen længere vil blive anklaget for at have overtrådt denne?«

(Spm. nr. 640).

Begrundelse.

I forbindelse med behandlingen af forslaget til lov om afskaffelsen af dødsstraf i Danmark, der jo heldigvis blev vedtaget i

folketinget med stor majoritet, diskuteredes det, hvorvidt forslagsstillerne også skulle foreslå den tilbagevirkende 1945-lov ophævet.

Da det var den almindelige opfattelse blandt forslagsstillerne, at denne var at betragte som værende af udelukkende historisk betydning, enedes man om ikke at røre ved denne lov for ikke at komme i konflikt med de mange følelser, der kunne blive vakt ved, at folketinget tog afstand fra en af sine aller-sorteste gerninger.

Nu skal der imidlertid måske atter koges suppe på fortiden i forbindelse med TV-fremvisningen af den amerikanske serie Holocaust. I den forbindelse forventer B. T., at der - ligesom det er sket i Tyskland - vil komme anmeldelser frem om forhold begået under 2. verdenskrig. Jeg finder det vigtigt og ønskværdigt at få fastslået, at regeringen ikke har i sinde at bringe 1945-loven til anvendelse nogen sinde mere, og at denne udelukkende er af interesse for historikere, der så - når århundredet er gået - nok skal afsige deres dom.

Besvarelse (8/3 79):

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Lov nr. 259 af 1. juni 1945 om tillæg til borgerlig straffelov angående forræderi og anden landsskadelig virksomhed er ikke ophævet og er således fortsat gældende.

Spørgsmålet om, hvorvidt der i givet fald skal rejses tiltale mod nogen for overtrædelse af loven, skal derfor afgøres af anklagemyndigheden efter de almindelige regler for tiltalerejsning, navnlig retsplejelovens § 723.

Det følger heraf, at tiltalospørgsmålet skal vurderes konkret i hver enkelt sag.

Til *ministeren for Grønland (28/2 79)* af:

Bernhard Baunsgaard (RV):

»Hvorfor blev den afskedigede Knud Bonnén forelagt en særlig erklæring om eventuelle fremtidige offentlige udtalelser, da ministeren søgte en mindelig ordening, så Knud Bonnén kunne forblive i Grønland?«

(Spm. nr. 641).

Begrundelse.

I et svar på et allerede stillet spørgsmål om omstændighederne ved afskedigelsen af

[Bernhard Baunsgaard]

distriktstandlæge Knud Bonnén anfører ministeren, at afskedigelsen intet har med offentligt ansattes yringsfrihed at gøre.

Når ministeriet har denne opfattelse, hvorfor udarbejder ministeriet så i forbindelse med ministerens forsøg på at opnå en mindelig ordning, så Knud Bonnén kunne fortsætte som tandlæge i Grønland om end i en anden stilling og et andet sted, et dokument, der i henstillingsform drejede sig om offentlige udtalelser fra Knud Bonnén. Dokumentet er offentliggjort i Information den 23. februar, det har journal nr. 100632/2089 og lyder bl. a., som følger: »Det skal understreges, at ovenstående irrettesættelse ikke berører Deres mulighed for at fremsætte Deres meninger over for offentligheden med hensyn til generelle spørgsmål vedrørende Grønland, herunder også udviklingen af den grønlandske tandpleje. Ministeriet skal dog henstille, at De, forinden De drager ikke-faglige konsekvenser heraf, retter henvendelse til sundhedsstyrelsen eller ministeriet for Grønland, således at Deres eventuelle synspunkter er baseret på et reelt grundlag.«

Besvarelse (8/3 79):

Ministeren for Grønland (Jørgen Peder Hansen):

Hr. Bernhard Baunsgaard citerer i begrundelsen for sit spørgsmål en passus fra en skriftlig påtale, der blev udarbejdet som et led i ministeriets tilbud til Dansk Tandlægeforening om, at Knud Bonnén kunne forblive inden for den grønlandske tandpleje. Indholdet af det citerede foranledigede hr. Bernhard Baunsgaard til på ny at fremdrage spørgsmålet om offentligt ansattes yringsfrihed.

Hr. Bernhard Baunsgaards spørgsmål giver mig anledning til følgende principielle bemærkninger:

Det uddrag, som er gengivet i Information for den 23. februar 1979, er egnet til at give det indtryk, at dokumentet i sin helhed udelukkende omhandler Bonnéns offentlige udtalelser. Til hr. Bernhard Baunsgaards orientering kan jeg oplyse, at det citerede udgør 4 linier af en skrivelse på over 2 sider, og for at forebygge eventuelle misforståelser omkring skrivelserns karakter vil jeg derfor gerne fastslå, at der ikke som anført af hr. Bernhard Baunsgaard er tale om en særlig erklæ-

ring om Bonnéns eventuelle fremtidige offentlige udtalelser, idet skrivelser i sit hovedindhold indeholder en påtale af Knud Bonnéns embedsførelse, ligesom den fastlægger, hvorledes han bør udføre sine tjenstlige pligter, bl. a. i overensstemmelse med de retningslinjer, der er fastlagt i Instruks for tandlæger i Grønland.

Hertil kommer, at det afsnit i skrivelser, hvori det pågældende citat er indeholdt, som nævnt af hr. Bernhard Baunsgaard i begrundelsen, indledes med følgende bemærkning:

»Det skal understreges, at ovenstående irrettesættelse ikke berører Deres mulighed for at fremsætte Deres meninger over for offentligheden med hensyn til generelle spørgsmål vedrørende Grønland, herunder også udviklingen af den grønlandske tandpleje . . . .«

Jeg har også mundtligt over for Bonnén, hans advokat og tandlægeforeningen givet udtryk for, at jeg ikke anfægter hans ret til som enhver anden borger at give udtryk for sin opfattelse af grønlandske spørgsmål, både de spørgsmål, der angår tandlægeforhold, og spørgsmål af mere bred samfundsmæssig karakter. I den konkrete sag kan jeg således intet have at indvende mod, om Bonnén havde kritiseret den nye tandklinikassistentuddannelse, men det, jeg finder illoyalt og kritisabelt, er, at han i sit interview i Grønlandsposten har givet udtryk for, at man ved den nye uddannelse afskærer unge grønlændere fra at søge en dansk uddannelse, og at, hvis de gjorde dette, afskar de sig muligheden for at komme tilbage og virke som tandklinikassistenter i Grønland. Denne påstand var som omtalt i mit svar til hr. Bernhard Baunsgaard komplet fejlagtig og kun egnet til at skade tilgangen til den nye uddannelse.

På den anden side må det efter min opfattelse helt klart ligge inden for den ansættende myndigheds kompetence at pålægge den ansatte, hvorledes og på hvilken måde de med tjenestens forbundne opgaver skal løses. Dette kan ske ved daglige instruktioner, men også ved særlig skriftlig påtale, selv om det ligger i sagens natur, at det kun i et meget begrænset omfang er nødvendigt over for en ansat at tilkendegive, at vedkommende bør opfylde det sæt af tjenesteplichter, der knytter sig til ansættelsesforholdet. Det var ikke til sigtet, at det citerede uddrag skulle forårsage en opfattelse i retning af, at Knud Bonnén

[Ministeren for Grønland]

ville blive afskåret fra eller pålagt begrænsninger i sin ytringsfrihed.

Det har ikke været hensigten, at den nævnte henstilling til Knud Bonnén om at rette henvendelse til sundhedsstyrelsen eller ministeriet for Grønland med henblik på, at eventuel kritik og synspunkter kan blive baseret på et reelt grundlag, skulle begrænse Knud Bonnéns ytringsfrihed. Der er endvidere heller ikke tale om at pålægge Knud Bonnén samme mening om tjenstlige og faglige spørgsmål som den ansættende myndighed.

Der findes som tidligere nævnt ingen udtrykkelige regler om rækkevidden af offentligt ansattes ytringsfrihed. Den omstændighed, at området mangler regelfastsættelse, mener jeg dog ikke bør medføre, at emnet bliver tabu i en sådan grad, at den blotte henvisning til »offentlige udtalelser« fører til den konklusion, at der er tale om knægtelse af ytringsfriheden og dermed om indgreb i en grundlovssikret rettinghed.

Jeg finder endelig grund til at fremhæve, at den citerede udtalelse var et led i en forhandling med Dansk Tandlægeforening om mulighederne for at finde en løsning på distriktstandlæge Knud Bonnéns fortsatte ansættelse, efter at distriktstandlægen var blevet afskediget den 28. september 1978. På baggrund af distriktstandlæge Bonnéns mangeårige virke i Grønland fremsatte ministeriet over for Dansk Tandlægeforening tilbud om en stilling som assisterende tandlæge andetsteds i Grønland. Derimod kunne jeg ikke, efter at der var konstateret overtrædelser af de gældende bevillings- og regnskabsmæssige regler, tilbyde Bonnén en stilling, hvorved der var forbundet et økonomisk og administrativt ansvar. Distriktstandlæge Bonnén afslog tilbuddet om en stilling som assisterende tandlæge, hvorfor ministeriets tilbud bortfaldt, og den omtalte skrivelse, der i form af en irettesættelse var et led i dette tilbud, blev således ingen realitet.

Til indenrigsministeren (28/2 79) af:

Inge Krogh (KrF):

»Hvilke initiativer vil ministeren tage for at sikre røgfri miljøer?«

(Spm. nr. 643).

Begrundelse.

Der er en stigende erkendelse af, at tobaksrygning frembyder farer for helbredet, og at passiv rygning også er farlig. Endvidere er det meget generende for ikke-rygere, at der ryges. I Sverige er der fremsat lovforslag om forbud mod tobak i offentlige lokaler.

Besvarelse (6/3 79):

Indenrigsministeren (Enggaard):

For at mindske de gener, som tobaksrøg medfører for folk, som ikke ryger, er der i meget vid udstrækning behov for, at rygerne i dagligdagen viser forståelse og hensynsfuldhed over for de mennesker, som ikke ryger.

Af foranstaltninger til beskyttelse af ikke-rygerne inden for specielle områder kan eksempelvis nævnes, at det er påbudt personalet i landets børneinstitutioner ikke at ryge i de lokaler, hvor børnene opholder sig, at der i fly-, bus- og togtrafikken er indrettet særlige ikke-rygerkupeer og lignende for at holde de 2 kategorier adskilt, og at sundhedsstyrelsen så sent som i februar i år har henstillet til samtlige landets sygehuse at træffe foranstaltninger til begrænsning af ikke-rygende patienters gener ved tobaksrøg efter retningslinier fastsat af sundhedsstyrelsen. Disse retningslinier, som vedlægges, går kort refereret ud på, at alle patienter bør have mulighed for indlæggelse på sengestuer for ikke-rygere. Herudover har stedlige myndigheder og private på eget initiativ på adskillige lokaliteter ved skiltning m.v. forbudt tobaksrøg.

Det er regeringens opfattelse, at en begrænsning i tobaksforbruget og en beskyttelse af den ikke-rygende del af befolkningen ikke bør eller kan reguleres hensigtsmæssigt ved love og forbud. Begrænsningen og hensynsfuldheden bør derimod fremkomme som følge af en ændring i befolkningens holdning til tobaksrygning og følgerne heraf. Den præventive indsats på området har derfor hovedsagelig været koncentreret om undervisning og oplysning af relevante befolkningsgrupper for at fremkalde denne holdningsændring, og det kan i denne forbindelse nævnes, at oplysning om tobakkens skadelige virkninger siden 1975 har været gjort til en del af undervisningen i det obligatoriske fag sundhedslære i folkeskolen.

I overensstemmelse med ovenstående er der således ikke her i landet indført generelt forbud mod tobaksrygning på offentlige ste-

[Indenrigsministeren]

der, skoler, arbejdspladser m.v., og jeg kan i denne forbindelse nævne, at regeringen ikke har planer om at fremsætte lovforslag om f.eks. forbud mod tobaksrygning i offentlige lokaler.

Bilag

Meddelelse til landets sygehusmyndigheder om tobaksrygning på sygehuse.

I december 1975 udsendte sundhedsstyrelsen til samtlige amtskommunale og statslige sygehusmyndigheder en skrivelse, hvori man gjorde opmærksom på den gene, som tobaksrøg kan udgøre for ikke-rygende patienter. I skrivelsen var anført en række forslag til foranstaltninger, som kunne iværksættes for at mindske ikke-rygeres gener ved tobaksrygning på sygehuse.

Da sundhedsstyrelsen også i tiden derefter i flere tilfælde har modtaget klager over tobaksrygning på sygehuse, foretog styrelsen i juni 1978 en undersøgelse ved henvendelse til samtlige sygehuskommuner over, hvilke foranstaltninger der i de enkelte sygehuskommuner er truffet for at mindske generne ved tobaksrygning på sygehuse.

Af de modtagne svar fremgår, at der hersker store forskelle imellem de retningslinier, der gælder fra sygehusafdeling til sygehusafdeling vedrørende tobaksrygning, og at der kun i meget få sygehuskommuner er udfærdiget ensartede retningslinier for hele sygehusvæsenet angående tobaksrygning. På baggrund af de konstaterede betydelige forskelle på området finder sundhedsstyrelsen, at der er behov for retningslinier for, hvorledes problemerne vedrørende tobaksrygning på sygehuse vil kunne løses.

På denne baggrund skal sundhedsstyrelsen henstille til samtlige sygehusmyndigheder, at man træffer foranstaltninger til at begrænse ikke-tobaksrygende patienters gener ved tobaksrøg efter følgende retningslinier:

1. *Sengestuer.* Samtlige patienter bør så vidt muligt have adgang til at vælge indlæggelse på en sengestue, hvor tobaksrygning er totalt forbudt. Følgelig bør alle patienter ved indlæggelsen så vidt muligt udspørges om ønsker med henblik på placering på henholdsvis stuer for rygere og stuer for ikke-rygere. På stuer, hvor der er indlagt ikke-

rygende patienter bør tobaksrygning være forbudt også for besøgende og oppegående patienter. På stuer, hvor der er indlagt både rygende og ikke-rygende patienter, bør der som hovedregel være rygeforbud, som ikke bør fraviges for oppegående patienter og for besøgende. Imidlertid bør der kunne fastsættes regler om bestemte rygetider for sengeliggende patienter, der ikke kan forlade stuen uden assistance, ligesom der vil kunne etableres mulighed for, at disse patienter kan blive transporteret til et lokale for rygere, når de ønsker at ryge. I særlige tilfælde, f.eks. med ny-opererede eller særligt dårlige patienter på en sengestue, kan der for en periode blive tale om at indføre totalt rygeforbud på sengestuen, uanset at der er indlagt tobaksrygende patienter.

2. *Opholdsarealer.* Opholdslokaler for patienter og besøgende bør så vidt muligt deles i rum for rygere og for ikke-rygere, evt. ved at flere sengeafsnit har fælles opholdsrum. Såfremt dette ikke er muligt, bør der indføres regler om begrænsede rygetider i de fælles opholdsrum, f.eks. i forbindelse med måltiderne, ligesom man skal pege på muligheden af at etablere effektiv udluftning gennem installation af ventilationsanlæg.

3. *Venteværelser m.v.* I venteværelser og andre opholdsrum i forbindelse med ambulatorier, røntgenafdelinger, laboratorier m.v. bør tobaksrygning være forbudt, medmindre der kan indrettes særlige rum for rygere.

For besøgende bør der gælde generelt rygeforbud på sengestuer, på gange, i opholdsrum og venteværelser, som ikke er specielt udpeget til rygere.

Personalet bør generelt indskrænke rygning til dertil særligt udpegede personalerum, og der bør under ingen omstændigheder ryges, når personalet er i kontakt med patienter. Spørgsmålet om lokaler til rygere blandt personalet bør i øvrigt drøftes i samarbejdsudvalgene på sygehuse.

Der bør ved opslag, skiltning m.v. orienteres tydeligt om de for sygehuse fastsatte regler om tobaksrygning, ligesom patienterne ved indlæggelse bør orienteres om disse regler, og specielt bør rygere have oplysning om, hvor og hvornår de må ryge.

Til udenrigsministeren (1/3 79) af:

Bjørn Poulsen (SF):

[Bjørn Poulsen]

»Deler udenrigsministeren EF-Kommissionens opfattelse, at man kan hemmeligstemple ubekvemme forskningsrapporter bestilt af EF selv og betalt med blandt andet danske skatteyderes midler?«

(Spm. nr. 645).

Begrundelse.

EF-Kommissionen har i et svar til SFs EF-parlamentariker, Gert Petersen, nægtet at offentliggøre eller blot udlevere til Europa-Parlamentet en rapport udfærdiget af en dansk forsker.

Rapporten, som bærer kontraktnummeret ENV/223/74-E, behandler de multinationale elektronik- og hårde hvidevarekoncerners praksis med at sælge det samme produkt under forskellige mærker (såkaldt produkt-differentiering gennem varemærker), og den foreslår en forstærket beskyttelse af forbrugerne mod disse manipulationer.

Rapporten, der er af en sådan kvalitet, at den svenske forbrugerombudsmand har kunnet anvende dens konklusioner i en løbende retssag i Sverige, er imidlertid blevet mærkelagt af Kommissionen, og forfatteren har ikke engang fået besked om dens videre skæbne.

Da den er betalt af offentlige midler, og da den indeholder resultater af stor forbrugerpolitisk interesse, forekommer det besynderligt, at EF-Kommissionen kan hemmeligstemple den og begrave den for evigt, blot fordi Kommissionen ikke bryder sig om indholdet.

Vil ministeren derfor tage skridt til at gøre sin indflydelse gældende, så praksis ændres og den omtalte forbrugerrapport – samt en stribe øvrige forskningsarbejder – øjeblikkelig offentliggøres?

Besvarelse (12/3 79):

Udenrigsministeren (Christophersen):

Regeringen har ikke nærmere kendskab til den i spørgsmålets begrundelse omhandlede rapport. EF-Kommissionen kan, som praksis viser, have behov for at kunne udøve et vist skøn i spørgsmålet om eventuel udbredelse af de forskningsrapporter, den bestiller hos eksperter eller forskningsinstitutioner, og som indgår i det informationsmateriale, som

Kommissionen tilvejebringer som grundlag for de forslag, den fremsætter.

Kommissionen har oplyst, at visse rapporter udbredes generelt, medens andre udsendes i begrænset omfang til interesserede kredse. Regeringen er imidlertid rede til at indhente oplysninger om de hensyn, som kan føre til, at Kommissionen afstår fra at udsende forskningsrapporter.

Til *landbrugsministeren (1/3 79) af:*

Bjørn Poulsen (SF):

»Hvilke initiativer agter man at iværksætte for at sikre befolkningen mod resistensproblemer, dels i forbindelse med overførsel af smitsomt resistente bakteriestammer fra det industrialiserede husdyrbrugs affald (gødning m.m.), dels med visse dyrlægers store forbrug af antibiotika til dyr?«

(Spm. nr. 647).

Begrundelse.

Spørgeren frygter, at man på grund af resistensproblemerne bliver ude af stand til effektivt at bekæmpe visse sygdomsepidemier hos mennesker, som hidtil er blevet effektivt bekæmpet ved hjælp af antibiotika, og ønsker derfor antallet af adskilte human- og veterinærmedicinere forøget.

Besvarelse (2/3 79):

Landbrugsministeren (Kofoed):

Resistensudvikling hos bakteriestammer mod antibiotika og kemoterapeutika har været kendt, lige så længe disse lægemidler har været anvendt i sygdomsforebyggende eller helbredende hensigt. Hidtil har problemet i stor udstrækning kunnet løses ved udvikling af nye lægemidler, men i det lange løb er dette naturligvis en utilfredsstillende løsning.

Da resistensproblemet er af vital betydning for sygdomsbekæmpelse hos såvel mennesker som dyr, tilstræber myndighederne gennem bestemmelser for anvendelse af antibiotika og kemoterapeutika at sikre en forsvarlig og dermed kontrolleret anvendelse.

De gældende bestemmelser tager sigte på at forebygge forekomst af indhold af antibiotika og kemoterapeutika i animalske produkter. I denne forbindelse skal nævnes:

Landbrugsministeriets bekendtgørelse nr. 395 af 25. august 1972 om forbud mod anti-

[Landbrugsministeren]

biotika og kemoterapeutika i kød og slagteaffald fra husdyr samt i mælk og æg og bekendtgørelse nr. 496 af 28. september 1978 om begrænsning i anvendelse af lægemidler til husdyr.

I sidstnævnte bekendtgørelse er kloramfenikol-holdige lægemidler forbudt anvendt på husdyr, hvilket især er betinget af, at kloramfenikol er særdeles virksomt over for visse tarminfektioner hos mennesket.

Landbrugsministeriets bekendtgørelse nr. 529 af 12. oktober 1977 om tilsætningsstoffer til foderstoffer giver endvidere nøje forskrifter for, hvilke antibiotika og mængder af sådanne der må benyttes i foderstoffer.

Landbrugsministeriet fører gennem veterinærdirektoratet og statens foderstofkontrol kontrol med bestemmelsernes overholdelse, og det skal nævnes, at der siden sommeren 1978 er iværksat en øget kontrol på slagterierne med henblik på at hindre markedsføring af kødprodukter med restkoncentrationer af antibiotika.

Principielt er der ikke forskel på lægemidler til human anvendelse og veterinær anvendelse. Ved registrering af et lægemiddel, der påtænkes markedsført til anvendelse på dyr, fastsætter sundhedsstyrelsen i samarbejde med veterinærdirektoratet tilbageholdelsestider før levering til slagning eller levering af mælk og æg.

De danske bestemmelser på lægemiddelområdet må betegnes som væsentlig mere restriktive end de tilsvarende i lande, vi sædvanligvis sammenligner os med, og der synes på nuværende tidspunkt ikke at være behov for nye initiativer med henblik på at gøre anvendelse af antibiotika og kemoterapeutika mere restriktiv. Udviklingen følges imidlertid nøje.

I spørgsmålet anvendes betegnelsen smitsomt resistente bakteriestammer fra det industrialiserede husdyrbrugs affald. Det er korrekt, at videnskabelige undersøgelser har vist, at resistens imod antibiotika i visse tilfælde kan overføres fra bakterie til bakterie, men betegnelsen smitsom er fejlagtig. I alle tilfælde er det et forhold, der ikke specielt er relateret til det industrialiserede husdyrbrug, lige så lidt som gødning m.m. skulle rumme nogen særlig risiko for mennesker i denne sammenhæng.

Ved forekomst af smitsomme sygdomme i husdyrbruget gælder særlige sikkerhedsbe-

stemmelser for håndtering af gødning, uanset om denne forekommer i flydende eller fast form. Endvidere vil den høje slagtehygiejne på danske slagterier og fødevarer virksomheder i det hele taget være garanti for, at bakterieniveauet i de animalske produkter ikke bør give anledning til ængstelse hos konsumenterne.

Til *socialministeren* (2/3 79) af:

Erlendsson (FP):

»Vil ministeren tage skridt til, at reglerne for et svært psykisk handicappet barns anbringelse i familiepleje uden for barnets hjemkommune udformes på en måde, så den modtagende kommune får medbestemmelse på lige fod med den anbringende kommune og således, at merudgifter for den modtagende kommune dækkes af den anbringende kommune?«

(Spm. nr. 651).

Begrundelse.

Ved anbringelse af et svært psykisk handicappet barn i familiepleje uden for hjemkommunen vil denne kunne skyde væsentlige udgifter, f. eks. til støttepædagog og andre udgifter, over på den modtagende kommune.

Besvarelse (9/3 79):

Socialministeren (Erling Jensen):

I henhold til bistandslovens § 33, stk. 1, nr. 3, jfr. § 66, stk. 1, 1. punktum, kan det sociale udvalg beslutte at anbringe et barn eller en ung i familiepleje.

De nærmere regler herom findes i socialministeriets cirkulære af 30. september 1975 om dag- og døgnpleje efter bistandsloven og i socialstyrelsens cirkulæreskrivelse nr. 526 af 18. juli 1977 med supplement af 5. december 1977.

I disse regler er det fastsat, at det sociale udvalg kan træffe aftale om anbringelse af et barn i familiepleje i en anden kommune end barnets opholdskommune. En sådan anbringelse skal ske i samarbejde med det stedlige sociale udvalg. Inden anbringelsen skal der foreligge en erklæring fra sidstnævnte udvalg om, at hjemmet i det mindste opfylder betingelserne for at få plejetilladelse til et barn eller en ung som den, sagen drejer sig om.

[Socialministeren]

Kompetent til at træffe beslutning om anbringelsen er alene det sociale udvalg, der har besluttet at anbringe barnet eller den unge i familiepleje, idet det er dette socialudvalg, som kender det pågældende barn, og som har ansvaret for anbringelsen. Det fremgår imidlertid af ovennævnte regler, at det forudsættes, at der er enighed mellem det sociale udvalg i opholdskommunen og det stedlige (modtagende) socialudvalg om anbringelsens hensigtsmæssighed.

For så vidt angår forholdet mellem det anbringende og det modtagende socialudvalg under plejeforholdet fremgår det af § 10 i bistandsloven, at pligten til at yde bistand påhviler det sociale udvalg i opholdskommunen.

Et barn, der lever sammen med forældrene, anses at have opholdskommune, hvor forældrene bor. Et barn, der ikke lever sammen med nogen af forældrene, har selvstændig opholdskommune.

I socialministeriets cirkulære af 15. august 1975 om bistandslovens almindelige bestemmelser er det fastsat, at når et medlem af en familie under medvirken af en offentlig myndighed, f. eks. det sociale udvalg i familiens bopælskommune, får vedvarende ophold i en anden kommune, må der optages samarbejde mellem de to kommuner med henblik på den praktiske gennemførelse af den samlede indsats over for familien. Det pågældende familiemedlem får principielt selvstændig opholdskommune, men dette vil være uden større praktisk betydning, når det drejer sig om et barn, idet bistand til barnet tillige må opfattes som bistand til forældremyndighedens indehaver. Det er derfor deres opholdskommune, der skal træffe beslutninger om de fremtidige hjælpeforanstaltninger for barnet, men det må ske i samarbejde med plejeforældrenes kommune.

Betydningen af, at de to sociale udvalg samarbejder, er endvidere understreget i bestemmelserne om tilsyn med plejeforholdet.

For så vidt angår spørgsmålet om betaling af udgifterne i forbindelse med familieplejen er det fastsat i § 11 i bistandsloven, at opholdskommunen bl. a. kan kræve sin del af udgifterne til bistand refunderet af en tidligere opholdskommune, når den pågældende ved medvirken fra en anden kommune eller offentlig myndighed er anbragt i institution eller pleje i kommunen. Der er således ikke

tale om, at den anbringende kommune kan skyde udgifter i forbindelse med plejeforholdet over på den modtagende kommune.

Til *justitsministeren* (2/3 79) af:

Mimi Jakobsen (CD):

»Hvilke kommentarer har ministeren til artiklen i Berlingske Tidende af 2. marts 1979 om kriminaliteten i Christiania?«

(Spm. nr. 655).

Begrundelse.

Under folketingets debat for nylig om Christiania mente ministeren ikke, at kriminaliteten var mere omfattende end i andre lokalområder.

Besvarelse (8/3 79):

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Hverken i justitsministeriet eller hos politiet findes der statistiske oplysninger om den kriminalitet, der begås eller har tilknytning til områder inden for de enkelte politikredse. Det er på denne baggrund ikke muligt at give eksakte tal for størrelsen af kriminalitet med tilknytning til Christiania. Der henvises i denne forbindelse til justitsministerens redogørelse under forespørgselsdebatten i folketinget den 1. november 1978 om kriminaliteten med tilknytning til Christiania (folketingets forhandlinger 1978-79 sp. 1475 ff).

Imidlertid følger politiet løbende udviklingen på området, og som oplyst under den nævnte forespørgselsdebat har politidirektøren i København i 1978 udtalt, at der på Christiania og med tilknytning til Christiania kunne konstateres en vis kriminalitet, især på berigelses- og narkotikaområdet, men at kriminaliteten med tilknytning til området ikke var steget i de seneste år.

Politidirektøren i København har i marts 1979 givet udtryk for den vurdering, at der inden for de seneste måneder er sket en vis stigning i kriminaliteten på Christiania, hvilket har afspejlet sig i politiets praktiske arbejdsindsats på området.

Justitsministeriet kan for sit vedkommende henholde sig til politidirektørens oplysninger.

Til *justitsministeren* (2/3 79) af:

Jens Møller (KrF):

[Jens Møller]

»Finder ministeren det betryggende for borgernes retssikkerhed, at dommere i kollegiale retter i sager mellem det offentlige og en borger har mulighed for vilkårligt at ombestemme sig, efter at en sag er endeligt afgjort i vedkommende borgers favør, og vil ministeren tage det fornødne lovgivningsinitiativ til at sikre, at sligt ikke kan forekomme?«

(Spm. nr. 658).

Begrundelse.

Som bekendt har det givet anledning til adskillig offentlig debat, at sager i Landskatteretten, som ved en oprindelig afsluttet votering var faldet ud til skatteborgernes fordel, ved en genoptagelse af voteringen fik det modsatte udfald.

Den generelle problemstilling, der ligger i dette, og de betænkeligheder, der melder sig ud fra et retssikkerhedssynspunkt, er belyst på indgående måde i en kronik i Jyske Tidende den 28. februar 1979 af cand. jur. Poul Boeg. Kronikøren påpeger bl. a. den risiko for pression, der ligger i, at en dom kan omgøres i perioden, fra dommerkollegiet har truffet sin endelige beslutning, til dommen er afsendt til den pågældende borger, og henviser som en nærliggende parallel til, at man har fundet det nødvendigt at afsondre nævninge fra omverdenen, indtil de har truffet deres afgørelse, for at sikre, at deres stillingtagen ikke kommer under vedkommende påvirkning.

Besvarelse (8/3 79):

Justitsministeren (Nathalie Lind):

For domstolsprocessens vedkommende ligger det fast, at det står enhver dommer (eller domsmand) frit for at ændre sin stemmeafgivning, indtil der er afsagt dom i sagen.

Begrundelsen herfor er naturligvis ikke, at den enkelte dommer skal have mulighed for, som det udtrykkes i spørgsmålet, »vilkårligt« at ombestemme sig.

Reglen må ses på baggrund af, at rådslagningen og afstemningen i kollegiale retter – det, der med en samlet betegnelse ofte kaldes voteringen – i almindelighed finder sted umiddelbart efter afslutningen af den mundtlige domsforhandling, det vil sige på et tidspunkt, hvor dommerne har sagens enkelthe-

der og proceduren i frisk erindring, og inden domsforhandlingen i en ny sag griber forstyrrende ind og lægger beslag på dommerens opmærksomhed. Denne ordning er næsten nødvendig under en mundtlig procesform, og den bidrager til, at domsafsigelsen, som foreskrevet i retsplejelovens § 219, stk. 1, kan fremmes så meget som muligt.

Forsvarligheden af denne ordning forudsætter imidlertid bl. a., at der gives dommerne lejlighed til, efter at de har voteret i første omgang, på ny at overveje sagen på grundlag af kollegernes udtalelser og i påkommende tilfælde at gennemgå domspraksis og litteratur m. v.

Jeg må afvise, at denne ordning skulle kunne give anledning til principielle betænkeligheder.

Selv i sager mellem en borger og en offentlig myndighed tilsiger hensynet til borgernes retssikkerhed naturligvis ikke, at der så vidt muligt gives borgeren medhold, men alene at retsplejelovgivningen indrettes på en sådan måde, at der tilvejebringes størst mulig sikkerhed for, at der træffes den afgørelse, som efter de deltagende dommers bedste skøn er den rigtige. Jeg kan ikke undlade i denne forbindelse at fremhæve, at en retsafgørelse, der i en foreliggende sag giver den sagsøgende eller sagsøgte borger medhold, meget vel kan fastlægge en fortolkning af de relevante lovbestemmelser, der i en anden sag, om jeg så må sige, er »til skade« for den private part.

Også inden for forvaltningsretten gælder det, at en beslutning, der er truffet af en kollegialt sammensat forvaltningsmyndighed, i forhold til adressaten frit kan omgøres, så længe beslutningen ikke er meddelt den pågældende. Adgangen til at omgøre afstemninger inden for sådanne forvaltningsmyndigheder kan imidlertid være begrænset ved bestemmelser vedrørende forretningsgangen – enten generelt ved fastsættelse af en dertil sigtende bestemmelse i forretningsordenen eller konkret ved, at nævnets formand i kraft af den beføjelse, der tilkommer ham som forhandlingsleder, træffer bestemmelse herom. Det er imidlertid kun bestemmelser og beslutninger vedrørende forretningsgangen – ikke hensynet til adressaten eller til de medlemmer, der har været i flertal ved den tidligere afstemning – der efter gældende ret be-

[Justitsministeren]

grænser adgangen til at afholde en ny afstemning.

I det omfang, der herefter er adgang til at omgøre en stedfunden, intern afstemning i en kollegial forvaltningsmyndighed, er dette begrundet i ganske samme hensyn som dem, jeg i det foregående har anført for så vidt angår domstolsprocessen.

Jeg har derfor ikke til hensigt at tage noget lovgivningsinitiativ på dette område.

Til *økonomiministeren* (2/3 79) af:

Glistrup (FP):

»Hvorvidt er ministeren enig i, at Danmarks betalingsbalanceproblemer løses ved, at valutaerhvervene styrkes med ca. 10 pct. i forhold til resten af dansk økonomi?«

(Spm. nr. 660).

Begrundelse.

Det er åbenbart, at den danske betalingsbalance kun kan forbedres ved, at der produceres og sælges noget mere fra eksporterhvervene og de importkonkurrerende erhverv. En sådan produktionsforøgelse vil – hvis den bliver tilstrækkelig stor – kunne stoppe den fortsatte gældsætning til udlandet og skabe den fornødne basis for tilbagebetaling af de ca. 62 milliarder kroner, den danske nettogæld i øjeblikket andrager, samt sørge for, at der bliver nyttig beskæftigelse til alle, der står til rådighed for det danske arbejdsmarked.

Det er derfor centralt at finde ud af, hvor stor en lettelse i arbejdsvilkårene betalingsbalanceerhvervene skal have, for at disse gunstige resultater kan nås.

Den opstigende komet i socialdemokratiet Karl Hjortnæs skriver på side 9 i Berlingske Tidende for den 2. marts 1979, at det, der skal til, sikkert er en forbedring »med ca. 10 pct. i forhold til resten af dansk økonomi«.

Ved nærværende spørgsmål søges ministerens vurdering af dette udsagn fremprovokeret.

Ved besvarelsen bedes for det første angivet, om det afgørende moment er, hvordan konkurrenceevnen er i forhold til andre dele af dansk økonomi, eller om det afgørende er forholdet til udlandets omkostningsniveau og øvrige konkurrenceposition.

For det andet bedes belyst, om niveauet 10 pct. er en størrelsesorden, som økonomiministeren er enig i.

Besvarelse (8/3 79):

Økonomiministeren (Anders Andersen):

I den økonomiske oversigt fra februar 1979 er i kapitel IV redegjort for de balanceproblemer, man står over for i den danske økonomi. Det fremgår af dette afsnit i oversigten, at en løsning af betalingsbalanceproblemet på en afbalanceret måde vil kræve en kombination af en forstærket eksportfremgang og en tilbageholdende linje i den indre efterspørgsel. Et væsentligt element bag en forstærket eksportfremgang vil være en styrkelse af konkurrenceevnen, som samtidig også vil bedre de importkonkurrerende erhvervs stilling på hjemmemarkedet. En styrkelse af konkurrenceevnen må i første fase ske ved at holde igen på lønomkostningernes opgang, men vil på lidt længere sigt også åbne op for lavere renteomkostninger i erhvervene. Samtidig vil en sådan udvikling også virke aflastende på finanspolitikken, dels direkte via sine positive virkninger på beskæftigelsen og de deraf følgende besparelser på arbejdsløshedsunderstøttelsen, dels i kraft af det større råderum i økonomien, som en sådan positiv udvikling i betalingsbalanceerhvervene vil give. Behovet for stramning af finanspolitikken vil aftage i takt med forbedringen af betalingsbalanceerhvervenes stilling. Det er næppe muligt kvantitativt at præcisere, hvor stor forbedringen af konkurrenceevnen skal være. Det afhænger jo ikke mindst – som også fremhævet i det økonomiske råds efterårsrapport – af den tidshorizont, man arbejder med. For regeringen er det væsentlige, at udviklingen drejes i den rigtige retning, således at man kan påregne en fortsat og relativ stor nedbringelse af det løbende betalingsbalanceunderskud i de kommende år.

Til *udenrigsministeren* (6/3 79) af:

Glistrup (FP):

»Er det rigtigt, at udenrigsministeren benyttede statens ministerbil, da han for nogen tid siden skulle til en 50 års fødselsdag på Bornholm?«

(Spm. nr. 665).

[Glistrup]

Begrundelse.

Ministerbilsordningen er særdeles kritisabel. Selv når de færdes i deres hverv, bør ministrene i videst muligt omfang gøre brug af offentlige transportmidler, så de ikke fjerner sig alt for stærkt fra befolkningen.

Mens det imidlertid ikke kan afvises, at der kan forekomme tilfælde, hvor taxakørsel for skatteydernes regning kunne være tilstrækkeligt motiveret, for at en minister kan opfylde sine arbejdsforpligtelser, er det aldeles uacceptabelt, at ministrene til rent private ærinder lader sig befordre i bil på skatteydernes regning.

Et særlig grelt udslag af disse misbrug forekom, efter hvad der er oplyst, da udenrigsministeren skulle til en partikammerats 50 års fødselsdag på Hotel Balka Strand. Det oplyses, at han lod sin store ministerbil fragte med chauffør med Bornholmerbåden, så bilen kunne hente ham i Rønne lufthavn og køre ham frem og tilbage til Hotel Balka Strand, hvorefter bil og ministerchauffør igen sejlede tilbage til København.

At fødselaren ulykkeligvis for landet i øjeblikket beklæder posten som landbrugsminister, gør ingen forskel i den anførte vurdering.

Ministeren bedes derfor oplyse, om den anførte fremstilling af det passerede er korrekt, og hvordan han har tænkt sig at medtage værdien af den nævnte fritransport på sin kommende selvangivelse.

Besvarelse (9/3 79):

Udenrigsministeren (Christoffersen):

Som svar på det stillede spørgsmål kan jeg oplyse, at jeg ikke har benyttet min ministerbil på Bornholm.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om ferie [af Tyroll (VS) og Kurt Hansen (VS)].

(Lovforslag nr. L 173. Fremsat 7/2 79).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Auken):

Forslaget har jo i realiteten ikke meget med en ændring af ferieloven at gøre, idet man her vil indarbejde bestemmelser i ferieloven, som intet har med ferielovens opbygning og systematik at gøre. Da det derudover hviler på en total misforståelse af regeringens lovforslag vedrørende den særlige arbejdsgiverbetaling for dagpengeudgifter ved midlertidige virksomhedslukninger i tilslutning til helligdage, så er der ikke megen fornuft i det forslag, som venstresocialisterne har fremsat.

Venstresocialisterne går i bemærkningerne til lovforslaget ud fra, at regeringen har foreslået, at der ikke kan udbetales dagpenge til ledige ved midlertidige virksomhedslukninger i forbindelse med jul, nytår, påske osv. Dette er ikke rigtigt. Tværtimod vil man fortsat kunne få udbetalt sine dagpenge. Den eneste forskel er, at arbejdsgiverne forpligtes til ved sådanne midlertidige afskedigelser at tilbagebetale det udbetalte beløb til arbejdsløsheds-kasserne.

Regeringen kan ikke medvirke til lovforslagets gennemførelse.

Bakholt (S):

VS' forslag til ændring af ferieloven har, siges det i bemærkningerne til forslaget, sin baggrund i arbejdsministerens forslag om en udvidelse af arbejdsløshedsforsikringslovens kapitel 12 med bl.a. en ny paragraf, § 85 a. I denne paragraf siges bl.a., at arbejdsgiveren efter nærmere fastsatte regler skal betale lønmodtageren for ledighed, der opstår i forbindelse med jul, påske, Kristi himmelfartsdag, 1. maj og grundlovsdag, også kaldet søgne-helligdage. § 85 a betyder således ikke indskrænkninger i den ansattes ret til dagpenge, men betalingen flyttes i visse situationer fra statskassen til arbejdsgiveren.

Socialdemokratiet finder, at denne stramning af arbejdsgiverforpligtelsen er rimelig, og jeg skal gerne gentage, at det, som er det vigtigste for os, er, at lønmodtagerne er sikret dækning for de nævnte helligdage. Vi finder derfor ikke, at VS' forslag til ændring af ferieloven er nødvendigt, og vi afviser forslaget.

Nymann (FP):

Det forslag, som VS her har fremsat om ændring af ferieloven, har meget nær tilknytning til det lovforslag nr. L 150, som for no-